106

mokslas menas literatūra

DRAUGAS
ANTROJI DALIS / 1973 METAI
GEGUŽĖS MĖN. 26 D. / MAY 26, 1973
PART TWO — NR. 124 (21)

Lietuvos nacionalinė M. Mažvydo biblioteka

Šiame numery

Cenzorių portretas Jurašo laiške.
Vladas Jakubėnas apie Jaunimo chorą.
J. Gliaudos ir A. Rūtos novelių knygos.
Jaunimo dailės paroda.
Marso satelitai ir rašytojų pranašystės.
Pranas Gailius Čiurlionio galerijoj.

Kertinė paraštė

Cenzorių portretas Jurašo laiške

Režisieriaus Jono Jurašo laiškas, protestuojantis prieš mano žalojimą, yra daugialypės svarbos dokumentas. Tautiniu mastu, tai vienas svarbiųjų įrodymų, kokiomis sąlygomis šiandien tėvynėje tebekuriama lietuviškoji kultūra. Sovietinėje plotmėje Jurašo laiškas primena garsiojo rusų režisieriaus Vsevolod Mejerholdo protesto žodį 1937 m., panašų į Jurašo laišką savo dvasia ir kai kuriomis frazėmis. (Mejerholdas bematant buvo areštuotas ir vėliau tapo numarintas koncentracijos stovykloje; šiandieninis sovietinis režimas daug "humaniškesnis" — Jurašas tebegyvas ir skaldo akmenis, teištrintas jo vardas ir tenužudyti jo kūdikiai: gimusieji ir abortuoti teatriniai pastatymai).

Jurašo laiškas apšviečia ir tamsų kampą, kuriame pluša labai svarbi ir gausi Naujosios Klasės grupė Lietuvoje — cenzoriai. Apšviečia jis ir tų cenzorių galvosenų. Jurašas rašo, jog veltui besibeldęs, prašydamas leidimo statyti Jean Anouilh'o "Antigonę". Kodėl gi jam leidimo neduoda, kai ok. Lietuvoje pasirodė jau kelios Anouilh'o pjesės, įskaitant "Euridikę". Įsivaizduokit cenzorių reakciją, kai jie prisiminė "Antigonės" turinį: sesuo, nepaisydama mirties bausmės, palaidoja savo nukautą brolį, kurio kūnas, valdžios įsakymu, guli pamestas lauke. Juk žiūrovai, atminties akimis, scenoje matys partizanus, pamestus turgavietėse! Jau vien "Antigonės" pavadinimo pakako bent keliems cenzoriams atverti skilvio žaizdas. O "Euridikė" — kitas dalykas, saugi "buržuazinės tikrovės" kritika.

Bet kodėl neleista statyti Hochut'o "Vietininko" ("Stellvertreter")? Juk šioje dramoje puolamas popiežius Pijus XII, kaltinama R. K. Bažnyčios hierarchija. Po pirmo palankaus įspūdžio cenzoriai ėmė šitaip postringauti: Vatikano kritika — gerai. Bet kas tos dramos didvyris? Irgi dvasiškis. Be to, dramoje tiek kalbama apie antisemitizmą. Tų kalbų besiklausant, žiūrovams gali ateiti nedorų minčių apie žydų padėtį sovietijoje. Niet!

O kaip su lenkų dramaturgo Rozewicziaus "Mano dukryte"? Juk tai broliškos kaimyninės "socialistinės" šalies dramaturgo kūrinys, statytas "socialistinėse" sostinėse — Varšuvoje ir Budapešte? Atsargiai, atsargiai, — sušnabždėjo cenzoriai. Kas nežino, kad lenkų ir vengrų komunistai per švelnūs su savo menininkais, duoda jiems per daug laisvės? Ko iš jų ir belaukt, rusiškos Deržimordos tradicijos neturėjusių? O ir pati drama, fantastiška, absurdiška, be lašelio socialistinio realizmo, eksperimentiška. Taigi, niet!

Bet Peterio Weiss'o "Marat / Sade", toksai "revoliucinis" veikalas, net už jakobinus kairesnis? Ar jo nestatė Rytų Vokietija, dvasiniai sovietų rusams artimiausia "liaudies respublika"? Taip, taip, bet ar šiame veikale nėra anarchizmo tendencijų? O ir patsai Weissas ar nenukrypo nuo Maskvos partinės linijos savo vaidinime apie Trocką? Ar jisai nedrįso kritikuoti Maskvos už Čekoslovakijos invaziją? Todėl: Maratniet, ir Sade — niet!

Kodėl "nuimtas" Mrozek'o "Tango" finalas, kaip rašo Jurašas. Cenzoriai, matyt, jautėsi labai neatsargiai pasielgę iš viso, leisdami statyti "Tango". Juk tas Mrozekas varšuvinių šunybių pilnas! Todėl apsidrauskim, nukirpdami finalą, kuriame brutalus "Diktatorius" šoka tango su jam patarnaujančiu senojo režimo atstovu ant jauno idealisto kūno, scenos gilumoje pasirodant Rytų Europos žemėlapiui (Net ir tasai apkarpytas "Tango" nebeilgai išgyveno — Mrozekui pasmerkus Čekoslovakijos užpuolimą, "Tango" buvo nuimtas nuo scenos. Cenzoriai jam uždainavo "Paskutinį sekmadienį").

O kaip su lietuviu dramaturgų kūriniais? Kiek girtasi ir didžiuotasi 1970-71 m. teatrinio meno suklestėjimu. Pasirodo gi, kad Sajos "Mamutų medžioklė" buvo "iškupiuruota" ir netrukus "uždrausta", kaip ir Glinskio "Grasos namai", praradusieji

(Nukelta į 2 psl.)

Mykolą Vaitkų amžinybėn palydint

Mykolas Vaitkus, šviesi asmenybė mūsų rašytojų šeimoje, mirė gegužės 20 d. Peace Dale, R. I., nesulaukęs š. m. spalio 27 dienos, kada Jam būtų suėję 90 metų. Su kan. Mykolo Vaitkaus mirtimi lyg ir nutrūko siūlas, kuris tiesiogiai šiandieninę lietuvių literatūrą dar jungė su mūsų rašto milžinų Maironio ir Vaižganto karta. Jų artumoje ir paveikioje bičiulystėje subrendo ir jaunesnio Mykolo Vaitkaus įvairiaspalvis talentas. Mykolas Vaitkus lig šiol mums buvo vis brangus ir gyvas liudininkas anų dešimtmečių, kada tautinio atgimimo pažadinta tauta metėsi entuziaztingai į kultūrinio ir kūrybinio darbo barus. Plačią polėkių skalę rodo kaip tik paties Mykolo Vaitkaus plunksna: jis ir vienas ryškiausių pomaironinės kartos poetų, ir dramaturgas, ir beletristas, ir niekieno nepralenktas memuarininkas. Iš antros pusės — buvo kuklus, niekam nieku neužkliūvąs. Anot Stasio Santvaro, visą ilgą amžių buvo susitelkęs savy, niekad nebandęs jėga kelio skinti į pripažinimą, uždaroj vienatvėj giedojo apie šviesų krislą ir nušvitusią dulkę, o kai kada vadino save čiauškančiu žvirbliu Dievo palangėje. Pasiklausykime čia jo paties balso, amžinai skambančio eilėraščių posmuose.

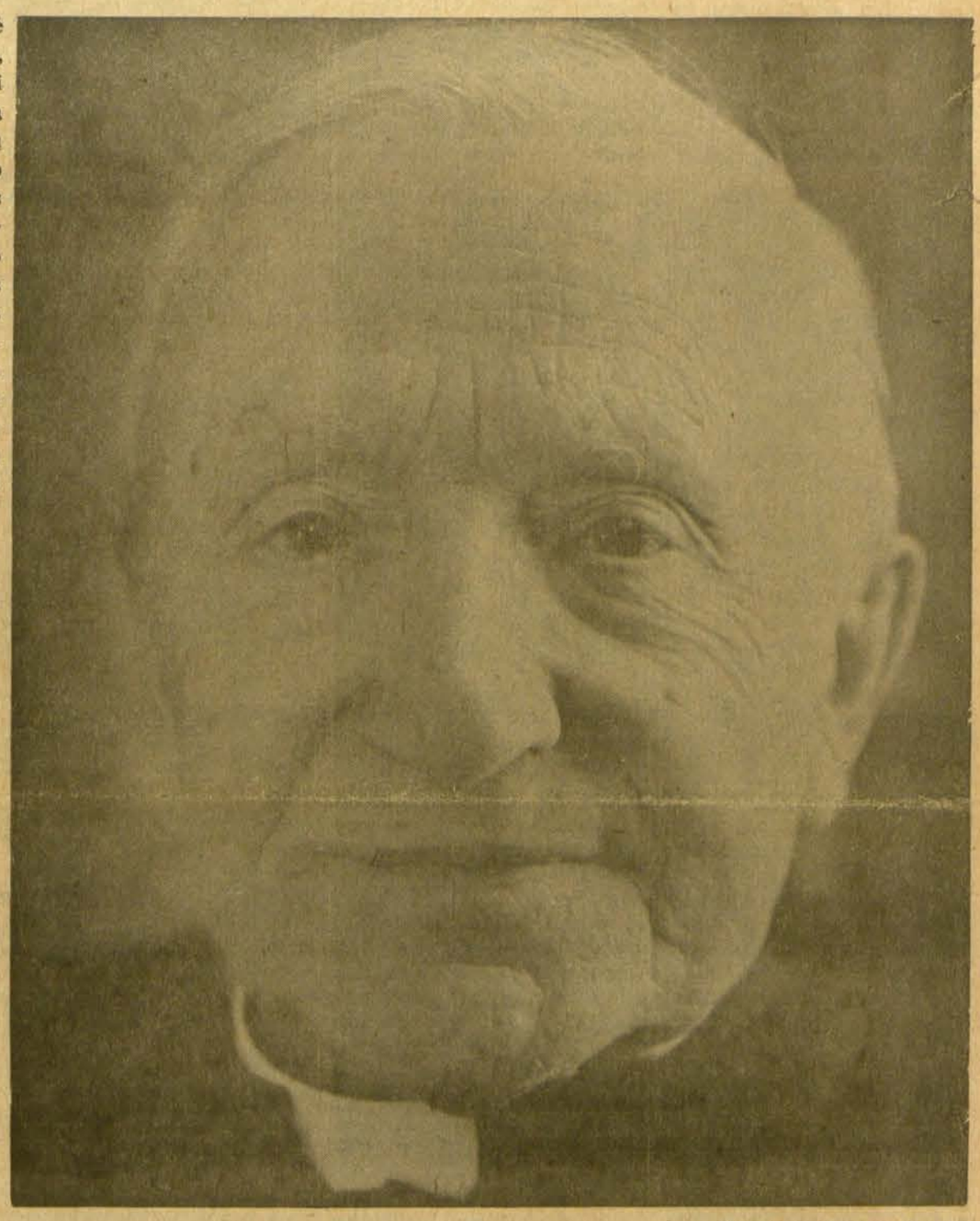

Nuotrauka Vytauto Maželio

NUŠVITUSI DULKĖ

Didžiojo Grošio gaiviam spinduly,
Tartumei aukso svajonės kely,
Ilgesį rojun kurs veda nušvitęs,
Skraido dulkytės.

Gražios, šviesa vainikuotos, tyliai
Kuria stebuklų simfoniją jai...
Žemės Krisleli, šviesos užkerėtas,
Kas tu? — Poetas.

KELEIVIS DEBESĖLIS

Pilkas debesėlis plaukia
Per dangaus gelmes
Į slaptingą, žydrą tolį —
Į šiltas žemes.

Ten jis savo lengvą naštą
Maloniai pames
Į plačių Juodųjų jūrų
Mėlynas gelmes.

Ei, pasveikink, debesėli,
Debesų versmes,
Tas gilybes, tas platybes
Gyvas, neramias.

TOLIMIEJI KRAŠTAI

Tolimieji kraštai, saulingieji kraštai!
Malonieji, regiu jus iš tolo...
Ten žaliuoja miškai, susikimšę ankštai
Prie tyriausio vandens, prie krištolo.
Ir blikčioja jame, vandeny giliame,
Geltonieji saulutės piršteliai,
Prasigręžę takus per žaliuosius lapus,
Kad pašviestų auksinei žuvelei...
Tankumynai miškai! Pasislėpę giliai,
Aš norėčiau jumys' pailsėti!
Su didžiūnais žaliais, su linksmais spinduliais
Užsimiršęs tyliai pašnekėti!
Vandenėlio gelmėj, — debesėlio versmėj,
Slėpiningų gražybių ieškoti...
Ir čiurlenant vilnims ir žybčiojant žuvims —
Sau svajoti, svajoti, svajoti!..

BRANGUSIS VAKARAS

Buvo tai vakaras... Sieloj daina:
Sieloj saulutė mirgėjo.
Žiema tai buvo... Už sienos šalna.
Vakaras juodas.., Bet sieloj diena!

Buvo gražu. Valandėlė viena...
Kam gi taip greitai praėjo?!
Buvo tai vakaras. Sieloj daina;
Sieloj laimužė mirgėjo.

Vakaras buvo. Nelaukiau šviesos.
Vienas liūdėjau...
Ne! nebužmiršiu jau tos valandos!..
Vakaras buvo. Nelaukiau šviesos.
Džiaugsmas aplankė. Dabar gal sustos
Laikas, Kūrėjau!...
Vakaras buvo. Nelaukiau šviesos.
Skaudžiai liūdėjau...

Taą sūdie, drauguži! Eiki — aš žinau:
tai, kas man gėlynas, šaltas kapas tau.
Leisk man valandėlę pailsėt čionai...
Vieną valandėlę... gal tai — amžinai?

Į KAŽKĄ SPINDULĖTA

Daug niūriųjų naktų glūdumoj iškalėjusi,
kai krūtinėje ilgesio ašaros liejosi,
vėl veržiesi tu, siela, sparnuotoji nerimu
į kažką spindulėta, nežinoma, kerima.

Vėl veržies tolumon su upeliais betvįstančiais,
kažko ieškai, geidi su paukšteliais begrįžtančiais,
su gėlių pumpurais, horizontais bedunksančiais,
su svajų meteorais, vaivorykščių tūkstančiais.

Tu pasilgai saulutės, dausų ir pavasario,
ir lakštutės dainų, ir saulėtekio ašarų,
ir kvapsningų pakalnių, gėlėtojo kilimo,
ir to visko, kas jauno svajojama, mylima...

METAS SKIRTIS

Tyliai gęsta dangūs. Baigiasi diena.
Kyla į aukštybes ilgesio daina,
Paskutinį kartą šį pavasarį
pakilai į dangų, dvasia nemari...

Eik, bendrakeleivi! metas — skirkivos...
Kaip tai keista — skirtis, susitikus vos...
Bet naujų tu lauki jau pavasarių,
aš gi sužavėtas praeitin žiūriu...

MANO KARSTO MEDIS

Sudie, namai. Einu į tylią girią,
kur tikrumos garsai neaidi mirę,
kur rymą medžiai lapais taką barsto...
Einu į tankmę. Ieškau savo karsto.

Kiek medžių čia senų, didingų!
Kuris iš jų? — širdin man sminga —
kuris iš jų, anksčiau numiręs,
priimt manęs ateis iš girios?

Bet tyli jie. Gal tu, senasis medi?
Sušlamo jis... Jaučiu, manęs jis gedi...
O gali būti, milžinas nujaučia,
kad jo glėby ilsėsis mano griaučiai?

Einu artyn ir apkabinęs,
glaudžiuos kąkta prie jo krūtinės...
Taip keista man... Mąstau ir rymau...
Gal bendrą turiva likimą?..

O taip, tai — tu! Tavė laisvai renkuosi!
Tu dėl manęs gyvybę savo duosi.
Šaltam kape, bičiuli, būsim dviese,
didžioj gamtoj į vieną susiliesią...

Jaunimo choro debiutas

VLADAS JAKUBĖNAS

Paskutiniame Nepriklausomybės dešimtmetyje iš mūsų veikėjų, aplankiusiųjų Amerikoje su paskaitomis lietuvių kolonijas, teko girdėti nuomonę: "Viskas buvo labai malonu, graži, nuoširdi publika, daug žmonių. Tik vienas dalykas nepatiko: klausytojų amžius. Nebuvo jaunimo!"

Toks pat klausimas pradeda iškilti ir mūsų dabartinėje išeivijoje. Įjungimas jaunimo į mūsų visokeriopą veiklą yra pirmos eilės problema, nuo kurios priklauso mūsų išeivijos tautinis išsilaikymas. Matome savotišką situaciją: mūsų "dainuojančios šalies" jaunimas, augąs šiame kontinente, rodo didesnio palinkimo tautiniams šokiams, negu chorinei dainai. Užtenka palyginti amžiaus vidurkį paskutiniųjų Dainų ir Šokių švenčių dalyvių arba taip pat ir mūsų stipresnių, dar gyvuojančių chorų narius su tautinių šokių grupių sąstatu. Choruose — kai kur ir kai kada yra jaunimo priemaišos; tautinių šokių grupėse — kone vien jaunimas.

Su ypatingu džiaugsmu tenka todėl pasveikinti Jaunimo centro choro įsisteigimą Chicagoje ir pirmą viešą jo pasirodymą gegužės 20 d. Čia didelės reikšmės turi Jaunimo centro vicedirektoriaus kun. Alg. Kezio iniciatyva.

Yra laimingas supuolimas, kad šio choro dirigentu sutiko būti Faustas Strolia, neseniai įgijęs magistro laipsnį vienoje iš Chicagos konservatorijų, žinomas savo sugebėjimu dirbti su vaikų ir moksleivių chorais. Uždavinys apipavidalinti kiek amorfinę choristų masę buvo ir yra nelengvas. Jaunimo choro idėja yra dar nauja, lankytojų sąstatas svyruojąs; daugelis jaunimo dar tebegyvena vokalinio persilaužimo amžių, kas ypač svarbu berniukams.

Jaunimo centro choro dalis gegužės mėn. 20 d. Jaunimo centro scenoje, Chicagoj, choro debiutinio koncerto metu. Nuotr. A. Gulbinsko

Dabartiniame Jaunimo centro choro sąstate gerokai vyrauja mergaitės. Berniukų buvo apie 20; jų dalimi gražūs balsai buvo dengiami sopranų ir altų, sudarant bendrą šviesų, moterų chorui artimą, skambesį. Pateikto repertuaro ribose choras skambėjo švariai ir išlygintai. Vis dėlto jautėsi, kad sambūris dar yra brendimo ir susigulėjimo stadijoje. Čia turi reikšmės sąstato nepastovumas, iš dalies gi ir gan specifinė programa. J. Naujalio "Jaunimo giesmė" ir J. Gaidelio "Gegutės rauda", kuriomis prasidėjo abi programos dalys, taipgi ir J. Švedo "Žiema bėga" praskambėjo darniai ir įspūdingai. Dvi dainos — be autoriaus — pažymėtos "liaudiškai"; likusieji net septyni programos numeriai — J. Viltenio (dirigento Fausto Strolios pseudonimas) kūryba. Jos išlaikytos maždaug vokiečių romantikų stiliuje, su lengvai riedančia melodija, gan gyvais ritmais, gerai valdant tam reikalui reikalingą kompozicinę techniką, su sklandžiais pianistiškais akompanimentais. Jų viena buvo su soliste Dalia Eidukaite, su smuiko solo įvadu kiekvienam posme, atliktu paties autoriaus Strolios, kita su solistu dainininku Gregory Schmit. Tos visos dainos yra gan dėkingos chorui, su gerais tekstais; jos sudaro įdomų įnašą į mūsų literatūrą. Viena bėda — jos per mažai kontrastuojančios, viena į kitą gan panašios. Pateiktos tokiam kiekyje — net septynios — jos įnešė monotonijos ir sumažino autoriaus asmenybės įspūdį, kuris šiaip neabejotinai turi muzikinių minčių bei priemonių joms išreikšti. Vienas pateisinimas būtų: gal tos dainos specialiai kurtos ir taikytos šiam jaunam chorui? Bet tokiu atveju galima būtų aranžuoti daugiau kitų mūsų autorių dainų, porą vietų programoje užleidžiant, suprantama, ir paties dirigento kūrybai.

Bet pirmoje vietoje pasidžiaukime, kad Jaunimo centro choras užgimė ir sėkmingai išėjo į viešumą. Tolimesnėje jo plėtotėje lauksime daugiau įvairumo ir spalvingumo. Tai priklausys, suprantama, nuo dirigento Fausto Strolios asmenybės, bet taip pat ir nuo choristų, kurie privalo sudaryti pastovų, reguliariai dirbantį ir tobulėjantį branduolį.

Tiksliai, pianistišku užbaigtumu chorui akompanavo Lydija Labanauskaitė. Programa buvo paįvairinta Jaunimo centro studentų šokių ansamblio preciziškai atliktais ir puikiai sukomponuotais šokiais. Ansamblio vadovė — Leokadija Braždienė. Šokiams akordeonu grojo E. Šilkaitis.

Iš Jaunimo centro choro debiutinio koncerto gegužės 20 d. Jaunimo centre, Chicagoje. Matyti choro dalis ir koncerto akompaniatorė Lidija Labanauskaitė. Nuotr. A. Gulbinsko

Jaunimo centro studentų ansamblis tautinių šokių sūkuryje. Nuotr. A. Gulbinsko

Kertinė paraštė

(Atkelta iš 1 psl.)

svarbias scenas, savitą kompoziciją ir iš cenzorių gavusieji "pakeistą finalą". Cenzoriai ir čia turi logišką atsakymą. Kaip buvo rašoma "Literatūroje ir mene" (1970 m. geg. 23 d.): "Formos alegoriškumas, daugiakalbės asociacijos palieka pernelyg didelę laisvę idėjiniam probleminiam tokių kūrinių interpretavimui, kas labai apsunkina jų sceninį gyvenimą". Cenzoriškai-gaspadoriškai kalbant, atsargiai su simboliniais, "sąlyginiais" ar istoriniais dramos veikalais! Jei autorius nerašo apie šiandieną partinėje dvasioje, matyt, jis ką nors slepia. O jei ir neslepia, vis tiek geriau apsidraust iš anksto.

Ir taip kasdien, kasmet, toksai gerai apmokamas, nors nervams ir nesveikas, naujojo sovietinio žmogaus — cenzoriaus — gyvenimas, tokia jo gaivosena. O to gyvenimo vaisius —rankraščių pelenai, sumindžioti žodžiai, "deginantis neįgyvendintų ir sužalotų kūrinių balsas" (J. Jurašas).

S. H.

DR. VL. BLAŽYS
PLAUČIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampas 63-čios ir California
Pirmad., antrad., ketvirtad. nuo 6 iki 7:30 val. vakaro
Šeštad. nuo 2 iki 3:30 val.
Trečiad. ir penktad. uždaryta
Ofiso telef. 476-4042
Rezid. tel. WAlbrook 5-3048

DR. C. K. BOBELIS
INKSTŲ IR ŠLAPUMO TAKŲ CHIRURGIJA
Tel. — 695-0533
FOX VALLEY MEDICAL CENTER
860 Summit Street
Route 58 — Elgin Illinois

Tel. ofiso HE 4-5849, rez. 388-2233

DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. pirm. ketv. 1 iki 7 popiet, antrad., penkt., 1-5, treč. ir šešt. tik susitarus.

Dr. Ant. Rudoko kabinetą perėmė

DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS
2709 West 51st Street
Tel. GR 6-2400
Val. pagal susitarimą: pirmad. ir ketv. 1—4 ir 7—9; antrad. ir penktad. 10—4, šeštad. 10—3 val.

Ofs. tel. 735-4477 Rez. PR 8-6960

DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCINĖS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rezid. Tel. — GI 8-0873

DR. W. M. EISIN - EISINAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2070
Valandos pagal susitarimą. Jei ne atsiliepia, skambinti: MI 3-0001

TEL. — BE 3-5893

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė Akių Ligos
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą

Ofiso tel. PR 8-2220
Namų — rezid. — PRospect 8-9081

DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
JOKŠA
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penkt. nuo 12 iki 3 val. ir nuo 5 iki 8 val. vak., šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7278

DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val.: kasdien nuo 1—4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiad. ir šeštad. uždaryta.

Visi telefonai 652-1381

DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7 Trečiad. ir šeštad. tik susitarus.

Tel. ofiso ir buto OLympic 2-4159

DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Avenue, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak.
Išskyrus trečiadienius.
Šeštadieniais 12 iki 4 val. popiet.

Tel. REliance 5-1811

DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvis gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 59th Street
Val.: pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 12-4 val. p. p. 6-8 val. vak. šeštad. 12—2 val. p. p. ir trečiad. uždaryta.

DR. NINA KRAUCEL KRIAUČELIŪNAITĖ
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
6132 So. Kedzie Ave.
Tel. WA 5-2670, neatsiliepus skambinti 471-0225. Valandos pagal susitarimą.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
KŪDIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Valandos: Kasdien nuo 10 v. ryto iki 2 v. popiet. Trečiad. ir šeštad. nuo 10 v. ryto iki 1 v. popiet.
Ofiso telef. RE 7-1168
Rezid. telef. — 239-2919

Ofiso HE 4-1818. Rez. PR 6-9801

DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penkt. nuo 3 val. popiet iki 7 v. vak. Šeštad. nuo 9 v. ryto iki 11 val. ryto — tik susitarus.

DR. FRANK PLEČKAS
OPTOMETRISTAS
Kalba lietuviškai
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses".
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė vidaus ligos
5159 South Damen Ave.
Tel. Ofiso PR 6-7800; Namų 925-7697
Valandos tik pagal susitarimą.
Trečiadieniais uždaryta.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PŪSLĖS IR PROSTATO CHIRURGIJA
2656 W. 63rd Street
Val. antrad. nuo 1 - 4 popiet ir ketvirtad. nuo 5 - 7 vakare
Ofiso tel. 776-2380; rez. 448-5545

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. REliance 5-4410
Rezid. GRovehill 6-0617
Valandos: pirm. ir ketv. nuo 12 val. iki 2 val. p.p. ir nuo 7 iki 8 v. vak., antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 val. p.p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas 2750 W. 71st Street
TEL. — 925-8296
Valandos: 2—8 v. v., penkt. 10—12 ryto ir 2—8 val. vak. Šeštad. 1 iki 4 val. vak. Treč. ir sekmad. uždaryta.
Rezid. tel. WA 5-3099

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir moterų ligos
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PRospect 8-1223
Ofiso val.: Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. v., šeštad. 2-4 val. popiet ir kitu laiku pagal susitarimą.

Ofiso tel. HE 4-2123. Namų GI 8-6195

DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Val.: pirm., antrad., ketv. ir penktad. 2-4 ir 6-8. Treč. ir šeštad. uždaryta

Tel. PRospect 6-9400

DR. ONA VAŠKEVIČIUS
(VAŠKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
6648 South Albany Avenue
Val.: pirm., antrad., ketv. 6—8 val. vak., penktad. ir šeštad. 2—4 popiet ir kitu laiku pagal susitarimą.

Tel. Ofiso PR 6-6446

DR. F. C. WINSKONAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Valandos: 1—6 val. popiet.
Treč. ir šeštad. pagal susitarimą

DR. PETRAS ZLIOBAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 So. Pulaski Road
Ofiso tel. 767-2141; namų 636-4850
Val.: pirm., antr., ketv. 2—5 ir 6—8, penktad. 2—5. Šešt. pagal susitarimą.

Perskaitę "Draugą", duokite jį kitiems pasiskaityti.

Kultūros temomis kitur

Tautiškumo klausimas mene

Išeivijoje viena iš labiausiai gyvų kultūrinio-kūrybinio darbo sričių yra dailė. Meno darbų parodos yra tapę daugelio lietuvių kolonijų nuolatine veiklos apraiška. Jeigu, sakysim, literatūros srityje visai pagrįstai baiminamės jauno prieauglio ribotumu, tai dailės srityje to baimintis nereikia. Vyresniuosius mūsų dailininkus įkandin vejasi visas spiečius talentingų jaunųjų, kurių parodos įvairiomis progomis maloniai džiugina akį. Dailės gyvybę liudija ir tai, kad pavieniai asmenys, kuopos ir generacijos imasi diskutuoti meno tautiškumo klausimą. Nevengiama net viešų šios temos simpoziumų. Ne per seniausiai New Yorko Lietuvių dailininkų sąjunga kaip tik tokioms svarstyboms buvo pateikusi temą "Ko ieškome lietuvio dailininko darbuose". Simpoziume savo nuomones pareiškė: V. K. Jonynas, A. Kašubienė, K. Žoromskis, A. Pečiūraitė, dr. J. Girnius, St. Goštautas ir kiti. Pastarųjų dviejų simpoziume tarti žodžiai dabar atspausdinti tik ką išėjusiame žurnalo "Aidų" š. m. kovo mėn. numeryje.

Porą ištraukinių Juozo Girniaus minčių, paimtų iš minėto "Aidų" numerio, čia pateikiame ir mūsų skaitytojams:

"Dailininko darbuose reikia ieškoti tik meno, būtent, kiek juose yra kūrybinio autentiškumo ir savitumo. Kur nėra kūrybiškumo, ten tuščia ieškoti ir tautiškumo. Tie yra tautiškiausi kūrėjai, kurie yra pajėgiausi: išsakydami save, jie išsako ir savo tautą. Todėl pagrindinė tezė yra paprasta: **tas tautiška, kas kūrybiška**".

"Nepasitenkinant kūrybiškumu, daugelio norima konkrečiai apibrėžti tautiškumą. Paprastai tautiškumo ieškoma: a. liaudiškume ir b. savojo krašto ir žmonių vaizdavime. Ne be pagrindo ieškoma tokio tautinio savitumo atsispindėjimo mūsų dailėje. Tačiau abu šie kriterijai tik reliatyviai galioja.

"a. Natūralu, ypač pradžioje, atbudusios tautos dailininkams ieškoti įkvėpimo liaudies mene, susikloščiusiame istorijos tėkmėje. Mums buvo ypatingo pagrindo branginti savo liaudies meną. Pirma, dėl to, kad neliaudinė lietuviškoji dailė buvo iš tiesų labai kukli, net ir paskaičiavus ankstesnius šimtmečius. Antra, priešingai, mūsų liaudies meno buvo ir gausu, ir aukšto lygio. Todėl net ir dabar, ypač Lietuvoje, ne vienas dailininkų kreipiasi į liaudies meną, nors jau ir 'neliaudiškai' savo kūryboje juo remdamiesi. Šiaip ar taip, to, kas gali būti kūrybine paskata, negalima paversti visiems privaloma norma. Tapatinti tautiškumą su liaudiškumu galutinai reikštų kanonizuoti primityvizmą. Kas V. Ignui yra sava, kaip ir ne vienam Lietuvos dabartinių dailininkų, tas kitiems, ypač svetur brendusiems, nebėra sava. Kas gailėtųsi mūsų dailės nutolimo nuo liaudies meno, turėtų atsiminti: tautai priklauso ne tik liaudis, bet ir šviesuomenė. **Kaip negalima tautos tapatinti su liaudimi, taip negalima dailės tapatiškumo matuoti tik jos liaudiškumu.**

"b. Natūralu dailininkui savo kūryboje atspindėti gimtąjį kraštą ir jo žmones. Bet dabarties posūkis į abstraktinę dailę sureliatyvina ir šį tautiškumo kriterijų. Antra vertus, ir abstrakti dailė savu ("abstrakčiu") būdu atspindi savo kūrėjo žvilgį į pasaulį.

"Mūsų sąlygomis, svetur gyvenant, atspindėti kūryboje Lietuvos kraštą ir žmonės vargu ar aplamai įmanoma. Ne tik tiems, kurie jau svetur gimė, bet ir tiems, kuriems Lietuva liko gyva atmintyje. Deja, dailėje kūrimas 'iš atminties' vargiai įmanomas. Tačiau ar dėl to jau nebejmanoma dailininkui svetur likti tautiškam? Mano nuomone, tai nesudaro jokios specialios problemos, jeigu tik nesiimama tautiškumo per siaurai aprėžti.

"Nesudaro specialios problemos ta prasme, kuria visi, ne tik dailininkai, svetur gyvendami, stovi prieš tuos pačius rūpesčius. Pirma, svetur brėstančiai kartai sunku ir gana sunku, nors nėra neįmanoma, gilėliau įaugti į gimtosios tautos kultūrą. Antra, neišvengiamai reiškiamasi kitoje — gyvenamojo krašto aplinkoje. Bet, užuot žvelgus į tai tik kaip apribojimą, tesingiau kitu žvilgiu tai laikyti ir naujų horizontų atskleidimu. Augant komunikacijai tarp tautų, nors joms ir išliekant, seną tautinį uždarumą vis labiau keičia atvirumas ir kitiems pasaulio kraštams. Šiuo atžvilgiu išeiviai galime į savę žvelgti lyg į savosios tautos pasiuntinius plačiajame pasaulyje.

"Grįžtant prie dailininko situacijos svetur: be abejo, neišvengiamai jo kūrybą sąlygoja svetima 'žemė' ir svetimas 'dangus'. Bet jo kūrybos dar iš esmės 'nenutautina' tai, kad jo lietuviškam žvilgiui yra atsiskleidę ne tėvynės, o kitų kraštų horizontai. Juos savo kūryboje išreikšdamas, lietuvis dailininkas tik praplečia lietuviškąją dailę naujais horizontais, lyg juos laimi Lietuvai. Santykis su kitomis kultūromis nebūtinai tautiškumą blėsina, priešingai, gali jį ir platinti bei gilinti. Šiaip ar taip, jeigu jau likimas daugeliui lėmė atsidurti į svetimus žemynus, ta lemtis irgi priklauso tautos istorijai. Tad natūralu, kad šią lemtį liudys ir visa mūsų išeivinė kūryba, o akivaizdžiausiai — dailė".

kz.

TEL. — 788-3980
DR. REGINALD CIENKUS
GYDYTOJAS CHIROPRAKTIKAS
6230 W. Cermak Rd., Berwyn, Ill.
Pirmad., Antrad., Ketv. ir Penktad. 9 val. ryto iki 12 val. dieną ir nuo 2 val. popiet iki 8 val. vakaro.
Šeštadieniais 8:30 - 12 val. dieną
Emergency tel. — 788 - 3981

PR 8-3229
DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
Valandos pagal susitarimą
2858 West 63rd Street

DR. K. G. BALUKAS
DR. FANG C. LU
Akušerija ir moterų ligos
Ginekologinė Chirurgija
6449 So. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
8007 W. 83 Pl., Justice, Ill.—599-0500
Priima ligonius pagal susitarimą jei neatsiliepia, skambinti 374-8012.

Dviejų romanistų novelės

Jurgio Gliaudos ir Alės Rūtos naujausios knygos

K. ARB.

Jurgis Gliauda, TAIKOS RYTAS. Novelių rinkinys. Nidos knygų klubo leidinys Nr. 88, 1972 m., 232 psl., kaina $4,00 minkštais viršeliais, kietais — $4.65, gaunamas ir "Drauge".

Alė Rūta, PO ANGELŲ SPARNAIS. Novelės. Nidos knygų klubo leidinys Nr. 89, 1973 m., 192 psl., kaina -4.00 minkštais viršeliais, kietais — $4.65, gaunamas ir "Drauge".

•

Tokie rašytojai, kaip Jurgis Gliauda ar Alė Rūta, visiems žinomi kaip romanistai. Tiesa, abu jie yra bandę ir su eilėraščiais pasirodyti, ir su sceniniais dalykais, ir novelių išleisdinę, bet jų pagrindinis kapitalas yra romanai.

Aišku, nėra ir negali būti tokio dėsnio, kad romanistas nebepasireikš kaip reikiant novelės mene ar dramoje. Priešingai, kai kurie rašytojai sugeba vienodai gerai reikštis visuose žodiniuose menuose. Mūsų atveju bėda gal tik ta, kad rašytojai, ypač kurie duoną užsidirba ne plunksna, neturi nei pakankamai laiko, nei energijos keliuose žanruose nuolat savo jėgas bandyti atsidėję ir pasiekti visur gerų rezultatų.

Londoniškis Nidos knygų klubas kaip tik dabar išleido šių abiejų romanistų, J. Gliaudos ir A. Rūtos, novelių rinkinius, retus jų kūrybiniame kelyje.

Abu šie mūsų rašytojai yra produktyvūs, išleidę daug knygų. Taigi jeigu jie taip retai tepasirodo su novelėmis, ar tai reiškia, kad šis žanras yra jiems atsitiktinis, daugiau proga išvalyti stalčius ir viską paleisti į žmones, kas tik kada nors buvo parašyta, ar įrodymas, kad jie, kiek laiko ir pajėgų lieka nuo didelės apimties kūrinių, auksakalio kruopštumu dailina tuos mažuosius kūrinius neskubėdami, kol šie pasirodo verti viešumos?

Šiuo atveju atsakymo, tur būt, reikia ieškoti daugiau kažkur apie vidurį.

•

J. Gliaudos "Taikos ryto" rinkinio pačiu geriausiu dalyku, rodos, būtų laikytinas "Lošėjų ratelis", didesnė novelė apie vienos lietuviškos kolonijos JAV sunykimą. Ta novelė yra tirštas gyvenimo piūvis. Čia ir kopūstai su dešrelėmis, toks kol kas dar savas lietuviško gyvenimo bruožas, ir buvusios veiklos atsiminimai, ir naujo gyvenimo reiškiniai, kai veiklai kelią užkerta, kad nėra kur automobilių pasistatyti, ir senojo idealizmo ir modernaus materializmo susikirtimas. Gerai suplanuota ir taip pat gerai papasakota istorija, turinti išlaikytą nuotaiką. Jeigu sutiktume, kad mūsų rašytojai turėtų stengtis apčiuopti lietuviško gyvenimo ėjimus, duoti kūrybinį paveikslą, kas esmiškai vyksta, tai sakytume, kad ši novelė yra indėlis į tokį literatūrinį fondą.

Šio rinkinio novelės visos lietuviškos, ne tik ta viena. Jeigu "Lošėjų ratelį" norėtume ypač išskirti iš viso rinkinio, tai, svarbiausia, dėl to, kad jame ne tik žmonės lietuviai, bet visą turinį sudaro lietuviškas gyvenimas. Kituose kūriniuose taip nėra. Štai "Sprendimo" Vaironiai ir Šatūnas gali būti ir nelietuviai, ir nuo to reikalas nepasikeistų. Be kita ko, jeigu Šatūnas nebūtų atnaujinęs pažinties su Vaironiais ir pradėjęs piešti jų dukters portreto, niekam nebūtų nė į galvą atėję, kad ta duktė Rima gali būti dailininko duktė, ir nebūtų buvę net istorijos. "Stirnų medžioklės" Kastas būtų ir toliau draugavęs su Jočiu, jei ne ta nelaimė medžioklėje, kurioje Jočys žūsta. Kai jis žūsta, tada paaiškėja, kad tai būta Kasto žmonos meilužio. Novelės "Viesulas" Matas išgyveno, tur būt, pakankamai ramus net vienerius metus po to, kai žmona su juo išsiskyrė ir išėjo su kitu, o metinių proga apėmė jį pasiutimas, ir jis nutarė nušauti viliotoją ir paviliotąją. Taip neatsitiko, kaip jis buvo planavęs, bet reikalą ir vėl išsprendžia naujas impulsas, staiga kilęs jame dėl viesulo sudarytos nelauktos padėties. Taigi visu veiksmu vedama į tą lemtingą situaciją.

Toksai lemtingų padėčių sudarymas leidžia rašytojui ne vienu atveju reikalus išspręsti pagal novelistikos klasikų naudotuosius receptus. Pabaigos visada netikėtos ir, jeigu ne tragiškos, bent dramatiškos. Kartais dramatiškumas nueina net iki plakatiškumo. Štai "Stirnų medžioklės" Kastas ne tik kad įšėlęs išsiskiria su žmona, bet dar ir savo namus tyčia sudegina! Skaitydamas novelę, iki pat pabaigos, iki to deginimo, negalėtum patikėti, kad šitas žmogus galėtų taip padaryti.

Kur stiprios situacijos viską lemia, apie novelių lietuviškumą nebėra ko kalbėti. Žmonės daro viską pykčio, keršto, įtarimo, didelio įgeidžio vedami. Tokie dalykai gali būti savi bet kurios tautybės žmonėms, vadinas, yra bendražmogiški. Žmonių charakteristikas nusako jų pasielgimas, tasai pagrindinis antspaudas.

Nuotaikingasis "Taikos rytas" vargu būtų laikytinas novele, turint galvoje J. Gliaudos pamėgimą rašyti pagal klasiškas taisykles, ieškoti ir surasti stiprias, viską lemiančias situacijas. Čia taip nėra. Jeigu tą kūrinėlį laikytume ne šiltu kalėdiniu vaizdeliu, tai sakytume, kad tai yra penketas puslapių iš būsimojo romano, kai net žinome, kad J. Gliauda pastaraisiais metais palinko rašyti romanus apie didelius Lietuvos žmones (Smetona, Čiurlionis, Sleževičius). Didesnis kūrinys "Šalia milžinų" dėl savo to daugiaplaniškumo taip pat keltų minti, kad dar susilauksime iš rašytojo romano apie Daukantą ar Valančių ar apie abu juos ir jame turėsime epizodą, kuris šioje knygoje pavadintas "Šalia milžinų" ir kuriame veikia abu tie didieji ir karščiai kunigai ir dar yra istorija apie dailidę Kiprijoną ir jaunąją Magdutę.

Visi čia suminėtieji kūriniai parašyti realistiškai. Bet poroje rašytojas yra dalinai nukrypęs nuo realizmo. Tarp tų minėtinas "Žaizdre", iš pirmųjų šio pokario metų Lietuvoje. Situacijų dramatiškumu ši novelė, tur būt, pralenkia visas kitas. Gydytojas Kasputis mėgsta lošti šachmatais su stribų leitenantu Girdu, bet priima į ligoninę sužeistą partizaną, o taip pat ir tą leitenantą, abi vieno ir to paties mūšio aukas. Partizaną priimdamas, jis rizikuoja, bet daro tai iš meilės gailestingajai seseriai. Kai partizanas miršta, jis su gail. seserim ryžtasi išeiti į mišką, taip pat iš meilės. Taigi įtampos kūrinyje per akis, bet rašytojas sugeba, sakytume, viską atšaldyti iki tokio laipsnio, kad skaitytojas į visą dramą priverčiamas pažiūrėti daugiau kaip į šachmatų lentoje automatiškai stumdomas figūrėles. Štai kokią galią turi stilius! Tą dramatiškumą šaldo lakoniškas, aforizmais išvirstas dialogas. Į žmogaus vidų nesigilinama.

Kūrinių knygoje turime 15. Tarp jų yra vienas kitas ir tokių, kurie gal patvirtintų spėjimą, kad dėta, kas tik dar nespausdinta. Prie tokių būtume linkę priskirti kūrinėlius "Gal būt, fantastinis pasikalbėjimas", eilėraštį "Po audros", anekdotiškas grumtynes "Prie Amerikos vartų" ir parabolę "Šermukšnio kekės".

•

Alė Rūta yra rašytoja, kuriai svetimi bet kokie net ir stilistiniai eksperimentai. Dėl to ir jos novelių rinkinyje "Po angelų sparnais" veltui ieškotume kokių didesnių nukrypimų nuo jai įprasto būdo pasakoti parūpusias istorijas, daugiausia vis iš lietuviško gyvenimo Amerikoje, su mažais posūkiais į Lietuvą. Kasdieniniai vargeliai ir rūpestėliai, pradedant pirmaisiais įsikūrimo naujame krašte sunkumais, kai dar rūpėjo Vokietijoje likusiems šeimų nariams šį tą pasiųsti iš kuklių uždarbių, neaplenkiant paskaitininkų, pasiaukojančių visuomenininkų, rašytojų, balių ir baigiant prasimušusiais biznieriais. Į kai kuriuos savo kūrinių žmones rašytoja žiūri su tam tikra sentimentalumo doze, ne tik jie geri, bet ir per geri. Kai kuriems ji gal šiek tiek abejinga, bet nepasmerkia nė atšiaurių, visiems yra pakankamai atlaidi.

Kadangi jos knyga teksto turi tik 191 puslapį, o joje yra iš viso 25 kūriniai, tai jau vien tie skaitmenys rodo, kiek daug turėjo būti paliesta žmonių ir jų likimų nuotrupų ir vis vos keliuose puslapiuose. Dėl to ne vienam tų kūrinėlių daugiau ir tiks ne novelės, bet vaizdelio aptarimas pagal seną mūsiškę terminologiją. Skambtelė nedidelis akordas, ir viskas pasibaigia.

A. Rūta neieško stiprių, lemiamų situacijų savo vaizduojamų žmonių likimams nuspręsti. Didesnėse ir net mažosiose jos novelėse, kadangi žmogus kietai nepajungtas lemiamai situacijai, nesunkiai pajėgiame susidaryti žmonių paveikslus ir net jų gyvenimo vaizdą. Štai "Mažosios scenos" tėra tik dvylika su puse puslapėlių, bet kūrinyje vaizduojamojo Juozo gyvenimas mums tirštu paveikslu sustoja prieš akis. Taip jo kadaise mylėtoji žmona dabar jau alkoholikė, vaikai — tikri šių dienų amerikoniukai, o jis pats, išvežiojąs klubams gėrimus, po truputį taip pat traukia iš buteliuko ir moterų vilionėms pasiduoda, bet vis dar tebėra nepalūžęs, dar vis geros moralinės paspirties sau gauna kur nosr mėgėjiškame koncerte senu, iš Lietuvos atsivežtu, stipriu ipratimu.

Jos tie gerieji žmonės tiesiog nemoka palūžti. Žinoma, Amerika, kaip mėgstame sakyti, yra didelė, joje daug lietuvių, o tarp jų ir šiokių ir kitokių esama. Tik rašytojos dėmesys daugiau skirtas tiems geriesiems: "Nakties" kūrinio herojei, kuri, iš paskutiniųjų besirūpindama uždirbti dolerių saviesiems padėti, susižeidžia ranką, novelės "Leiskite mane namo" Kazei, kurią namų pasiilgimas susargdina nervais, "Spalvos liejasi" kūrinio Margaitai, kurios visas rūpestis ir pasigėrėjimas skirtas dukteriai, "Tvirtovės" Anužiui, kuris, net sirgdamas, ruošia literatūros vakarą, "Atminimų" Varnelei, kurį mokytojo darbo metų atsiminimai nušviečia širdį šildančia šviesa.

Tokius dalykus skaitydamas, lyg ir pajunti rašytojos norą gyvenimą matyti daugiau šviesų, nes tos šviesos, kaip vis sakome, reikia. Savo metu Žemaitė, šiaip nesistengdama gyvenimo suideališti, turėjo laimės ar nelaimės parašyti "Sutkus", kuriuose vyrauja šviesybė. Bet kaip Žemaitė susidūrė su pavojum peržengti ribą į sentimentalumą, taip ir visiems tas pat gresia. Sakytume, kad ir Alė Rūta šito neišvengė.

Gerumas, žinoma, padeda žmonėms, net ir per literatūrą keliamas, jeigu literatūrai pripažinsime, tegu ir netiesioginį, auklėjamąjį vaidmenį. Blogumas — žudo, neša nelaimes, kaip jis atsikeršijo ir A. Rūtos "Pirmo pasikalbėjimo" tėvams, nepasirūpinusiems dukters sveikata.

Tie blogumai, kiek jų bebūtų, ne visi A. Rūtos novelėse tokie aiškūs, kaip "Pirmame pasikalbėjime". Štai rašytoja ne su simpatija, bet ir ne smerkdama, o greičiau kreiva akim žiūri į balius, kurių temai skirti net du kūriniai. Tos gana aiškiai į akis besimetančios gėrio ir blogio idėjos teikia knygai ir didaktinio atspalvio. Gal noras ryškiau paspausti idėją bus kilęs iš to, kad rašytoja ne vieną tų kūrinėlių bus skyrusi periodiniams leidiniams, vadinas, prisitaikiusi prie laikraščio ar žurnalo skelbiamųjų dorų idėjų.

Sąmoningai pasilikau pabaigai du rinkinio didesnius dalykus, kuriuos rašytoja, tur būt, skirtų tarp gerųjų: "Po angelų sparnais" ir "Testamentą". Pirmasis, manyčiau, galėtų rikiuotis šalia mano jau minėtosios "Mažosios scenos", tik gal už aną sentimentalesnis. Kad jo neįrikiavau šalia ano, mano galva, paties geriausio, noveliškiausio, tai tik dėl to, kad jame rašoma apie italus (o nuo "Mažosios scenos" pradėjau kalbą kaip tik apie lietuvius A. Rūtos novelėse). "Testamentas", deja, man atrodo gana dirbtinis, pilnas patoso, lyg ne Alės Rūtos ranka būtų rašytas.

Rastume, be abejo, ir šiame rinkinyje kūrinėlių, kurie nieku nepatraukia, tėra šiaip mažyčiai vaizdeliai.

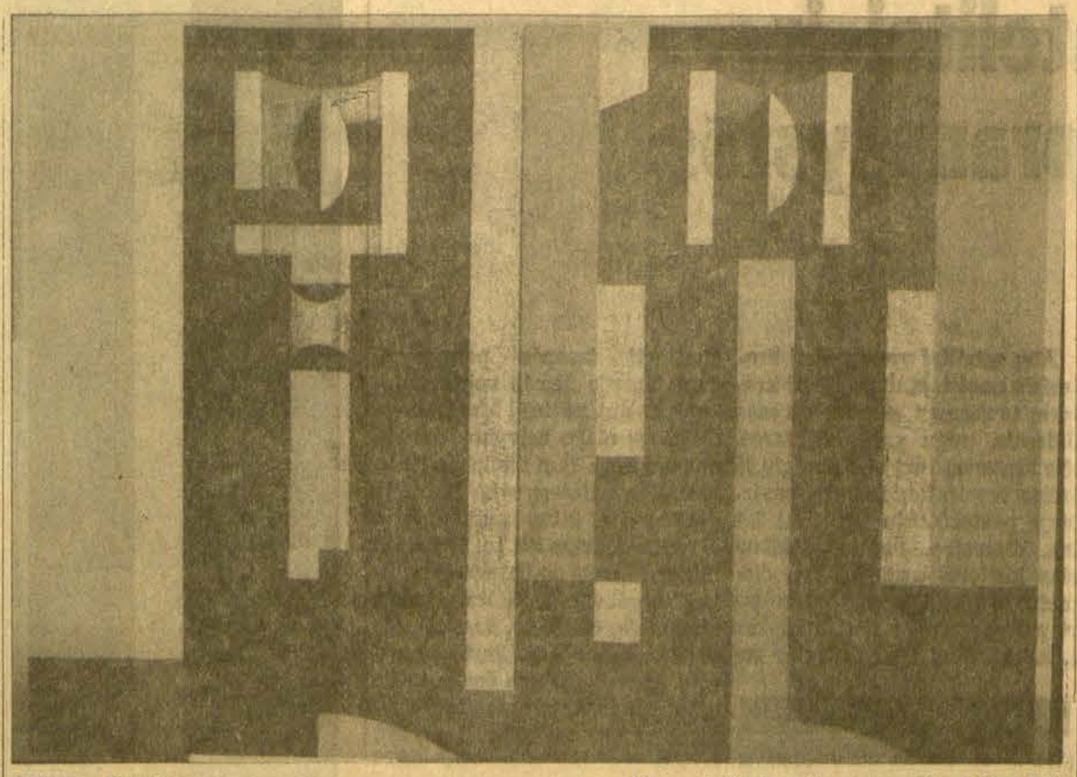

Alfonsas Dargis — Kompozicija (tapyba ant medžio 56" x 84")
Iš parodos David galerijoje, Rochestery, N. Y.

Jaunimo dailės darbai Chicagoje

Įspūdžiai iš studentų ateitininkų surengtosios parodos

Paties jaunimo iniciatyva gegužės mėn. 18 - 20 d. Jaunimo centre surengtoji jų darbų dailės paroda meno bičiuliams buvo maloni staigmena. Studentų ateitininkų sąjungos Centro valdyba atliko tikrai prasmingą darbą ir jaunųjų talentų paskato ir dėmesio jų kūrybai prasme. Jau pats parodos atidarymas, įjungiant jin net skoningą muzikinę programą, yra sektinas pavyzdys ir vyresniesiems, mažai į tai kreipiantiems dėmesio.

Paroda sutelkė devyniolika įvairia dailės technika dirbančių jaunųjų. Ir grafika, ir tapyba, ir skulptūra, ir nuotraukų menas vienas kito čia neužgožė, gražioj pusiausvyroj parodos patalpas užpildant tiksliai atrinktais eksponatais.

Vis dėlto bene labiausiai akį partraukė grafika. Raižiniai ir piešiniai, juoda — balta ir spalvoti, rodė, kad lietuvių dailėje stiprus grafikos pomėgis paveldimas ir pačios jauniausios kartos. Gerą šio kelio pradžią jau galima matyti Danguolės Stončiūtės, Audronės Ambrozaitytės, Ritos Latožaitės, Viktoro Petravičiaus mokinio Prano Skvirblio, Vilijos Eivaitės ir kt. darbuose.

Grupė talentingojo jaunimo savo dailės darbų parodos atidaryme Jaunimo centre, Chicagoje, gegužės 18 d. Pirmoje eilėje iš kairės į dešinę: Audronė Ambrozaitytė, Danguolė Stončiūtė, Dalia Barzdukaitė, Vilija Eivaitė, Vida Naujelytė ir Aldona Zailskaitė. Antroje eilėje iš kairės į dešinę: Jonas Kuprys, Edmundas Jurjonas, Romas Kutka, Pranas Skvirblys, Tomas Petroliūnas ir Rita Latožaitė.
Nuotr. Jono Bogutos

Tapyba šį kartą pro grafiką į didesnes aukštumas pašokti lyg ir mažiau stengėsi. Tačiau įdomių spalvinių ir kompozicinių užmanymų vis dėlto netrūko. Tokių įvairiais dažais atliktų darbų, pro kuriuos negali praeiti nestabtelėjęs, galima čia suminėti visą virtinę: E. Jurjono "Saulėtekis debesuotą dieną", R. Zailsko "Dviračių lenktynės", R. Latožaitės "Olimpie", net ir surrealistinės V. Gaižučio tapybos ar mistikos, kartu ir realybės užuominos A. Mataičio jūrinėse temose.

Paprastai daugelyje mūsų parodų skulptūra yra vis mažiausiai atstovaujama. O šį kartą jaunimas kaip tik parodė nepaprasto dėmesio skulptūrai. Reikia pasidžiaugti ne vien eksponatų gausa, bet ir rodomų pavyzdžių kokybe. Vilija Eivaitė savo medžio ir metalo skulptūrose yra linkusi į architektūrinių struktūrų ir erdvės santykio problemų sprendimą, kai tuo tarpu T. Petroliūnas geriausio rezultato pasiekia auksakališku kruopštumu atliktuose kone miniatiūrinės apimties savo užmanymuose: "Laiko mašina", "Mechaniškasis žmogus".

Nuo visos parodos įsibėgėjimo neatsilieka ir nuotraukos meninkai. Vieni jų daugiau realistai, kiti šiaip išradingų efektų ieškotojai, tačiau visų darbai atlikti su meile ir įkvėpimu. Sakysim, nesinori greit akių nukreipti nuo Aldonos Zailskaitės klasiškų "Grybų", kurie, kaip kūdikiai, lengva virtinėle bėga į saulės šviesą, ar nuo Petro Vytenio Kisieliaus labai tikroviškų, bet ir su filosofine potekste pagriebtų akimirkų.

Aplamai, parodą reikia laikyti gana pavykusia. Linkėtina, kad studentai ateitininkai tokios parodos rengimo tradiciją pakartotų kasmet ir ateityje. Ji tikrai gali virsti pačiu pirmapradžiu paskatu talentingam mūsų jaunimui žengti drąsesnį žingsnį viešumon.

K. Prieš pylis je taipgi susilaukė priekaištų.

T. Petroliūnas
Mechaniškas žmogus
Iš jaunimo dailės parodos, Chicagoj
Nuotr. J. Bogutos

Lyric operai kuria komp. Penderecki

Chicagos Lyric opera užsakė pas modernų Lenkijos kompozitorių Krzysztof Penderecki naują operą - oratoriją, kuri bus pastatyta 1976 m. sezone. Šiuo pastatymu Chicagos Lyric opera paminės JAV 200 m. sukaktį.

J. Grušo "Barbora Radvilaitė" Klaipėdos teatre

J. Grušo istorinę dramą "Barborą Radvilaitę" pastatė kovo mėn. Klaipėdos dramos teatras, rež. B. Gražys. Kauniškio "Radvilaitės" pastatymo režisierius Jonas Jurašas tapo pašalintas iš savo pareigų už protestą prieš cenzūrą. Klaipėdiškių "Barboros Radvilaitės" pastatymas spaudoje

Marso satelitai ir rašytojų pranašystės

A. RADŽIUS

Nors Marso planeta jau nuo senų senovės žinoma, bet kad ji turėtų dar savo palydovus — satelitus, sužinota, palyginti, neseniai.

O jų Marsas beturįs du. Artimesnysis vadinamas Phobos, o tolimesnysis Deimos. Jie maži, ir ne tik nuogom akim neįžiūrimi, bet ir stebėtojams, apsiginklavusiems gerais instrumentais, nelengvai pasiduoda. Sunkumų sudaro ne vien jų mažumas, bet ir labai mažas atstumas nuo planetos paviršiaus. Planeta savo spindesiu trukdo geriau juos įžiūrėti.

Jų dimensijų iš observatorinių stebėjimų negalima buvo tiksliai nustatyti. Buvo tik spėjama, kad Phobos galįs būti 10 mylių diametro, o Deimos dar mažesnis, maždaug 5 mylių skersmens.

Būdami gan arti planetos, jie lekia aplink ją, lyg galvų netekę. Toks jau fizikos dėsnis. Juo arčiau planetos, juo greičiau reikia suktis aplink ją, kad išsilaikytum orbitoj. Kitaip, nukrisi ant jos paviršiaus. Tad Phobos vidutinis atstumas yra 5800 mylių nuo planetos centro ir apskrieja Marsą per 7 val. 39 minutes. Antrasis satelitas Deimos vidutiniškai nutolęs per 14600 mylių ir apsisuka per 30 valandų ir 18 minučių.

Marsas apsisuka aplink savo ašį beveik per tą patį laiką, kaip ir žemė (24 val. 37 min. 23 sek.). Tokiu būdu Phobos aplekia planetą tris kartus per parą. Būnant ant planetos paviršiaus, jis tris kartus per vieną parą patekės, tik ne rytuose, o vakaruose, ir leisis rytuose. Tuo tarpu Deimos normaliai pateka rytuose ir už pustrečios paros nusileidžia vakaruose. Įdomus spektaklis.

Bet tai dar ne viskas. Phobos, apsisukdamas tris kartus per parą aplink planetą, gali sukelti jo tris saulės užtemimus kasdien tai vienoje, tai kitoje paviršiaus vietoje. Deja, abu satelitai yra labai maži, ir jų šešėliai planetos nepasiekia. Pasiekia tik pusiaušešėlis. Tad ten, kur pusiau šešėlis užkrinta, įvyksta žiedinis saulės užtemimas. Marsas niekada nematė ir nematys pilno saulės užtemimo. Phobos sukeltas užtemimas paprastai trunka trumpiau kaip minutę.

Abu satelitai reflektuoja labai mažai saulės šviesos. Tai patys tamsiausi kūnai saulės sistemoje. Jie turi panašų rausvumo atspalvį, kaip ir Marsas.

Tai tiek maždaug iki šiol buvo žinoma apie raudonosios planetos satelitus. Bet štai, įsimaišė į Marso šeimos ratą Mariner 9-sis ir išdavė žemei ilgai saugotas paslaptis. Žmonės sužinojo ne tik kaip atrodo Marso paviršius, bet kokie iš tikrųjų yra jo satelitai.

Mariner 9-jo fotografijos rodo, kad jie yra nereguliarios formos. Tartum dideli akmenys, puntukai, milžino rankos nusviesti į Marso padangę. Iš fotografijų nustatyta, kad Phobos ęsąs 25 km. (15.5) mylių ilgio ir 21 km. (13 mylių) skersmens, o Deimos 13.5 km. (8.3 mylių) ilgio ir 12 km. (7.5 mylių) skersmens. Tad šiek tiek apvalesnis už Phobos. Dimensijų paklaida galinti svyruoti nuo pusės iki 5 km. Ankstyvesnieji astronomų spėjimai, atrodo, nedaug tenukrypo nuo teisybės. Puntukai ar ne, bet jie per maži, kad jų gravitacijos jėgos suformuotų juos rutulio pavidalo.

Abu satelitai yra gerokai krateriais nusėti. Manoma, kad kraterių tankumas satelituose esąs didesnis, negu pačiame Marse. Tie krateriai turi būti smūgių iš šalies rezultatai. Deimos paviršiuje pastebėti du krateriai 1.4 km. diametro. Phobos didžiausias krateris esąs 5.3 km. diametro. Smūgis, kuris tokį kraterį paliko, turėjęs būti kritiškas satelitui. Kad kiek, būtų ir su-

Marso satelitas Phobos. Viršuje matyti jo didysis krateris.

Deimos satelitas, pusiau apšviestas saulės spindulių.

trupėjęs į skeveldras. Pastebėta įdubimų, iš kurių atrodo, kad atskiri gabalai buvę atlaužti stipresnių susidūrimų su pralekiančiais stambiais meteoritais.

Marso satelitus surado amerikietis astronomas Asaph Hall 1877 metais Washingtone, D.C., garsiojoje JAV laivyno observatorijoje. Patsai atradėjas parinko jiems vardus iš graikų mitologijos. Phobos ir Deimos buvę karo dievo Ario sūnūs. Phobos buvęs baimės, o Deimos panikos dievaičiai. Jiedu sukeldavę didelę baimę ir paniką graikų priešų kariuomenėje. Kadangi Marsas buvęs romėnų karo dievas, graikų Ario atitikmuo, tai natūralu, kad jo palydovai būtų Phobos ir Deimos. Karo dievą lydi baimė ir panika.

Tad už ketverių metų galėsim švęsti šimto metų sukaktį nuo Phobos ir Deimos atradimo. Daug baimės ir panikos per tą šimtmetį žmonės pergyveno, daug kraujo žemės veidu nutekėjo. O ant paties Marso ir jo palydovų nieko nejvyko. Ten ramu, nes nėra kam triukšmo kelti. Žemėje gražiai gyvybė klesti ir gražiai vieni kitus baugina, žudo ir naikina. Ir ne dėl to, kad karo dievas Marsas su baimės ir panikos palydovais vaikščiotų žemės skliautais, o dėl to, kad žemėje vaikšto agresyvūs, kartu ir kūrybingi nenuoramos žmonės. Jie patys kartais išsipranašauja, ką vieni kitiems padarys. Pvz. rusų poetas Lermontovas dar 1830 metais savo eilėraščiu

"Ateina Rusijai juodi laikai,
Nukris karūna carui nuo galvos.
Jo neapkęs minia, jį garbinus
aklai,
Ir daug kas pelnysis iš siaubo ir
mirties"

išpranašavo baisiąją bolševikų revoliuciją ir žiaurų Stalino iškilimą. Heinrich Heine išpranašavęs Vokietijos tragediją, o mūsų Bern. Brazdžionis savo 1936 metų "Ženklų ir stebuklų" eilėraščių rinkiniu, išpranašavęs II-jo pasaulinio karo baisenybes, nors kai kam atrodo, kad jis ten eiliuoja apie dar didesnius žmonijos sukrėtimus ateity.

Bet įdomiausia, kad poetai bei rašytojai ne vien tik politinius įvykius, revoliucijas, karus išpranašauja, bet ir mokslinius atradimus. Sakykim, kad ir to paties Phobos ir Deimos atvejis. Juos rašytojai savo kūrybine vaizduote "surado" šimtmetį su kaupu anksčiau, negu amerikietis astronomas. Prancūzų rašytojas filosofas Voltaire savo veikale "Micromegas", parašytame 1752 m., mini, kad Marsas turįs du satelitus. Taip pat ir anglų rašytojas Johnatan Swift, gyvenęs beveik tuo pačiu metu (1667-1747), savo "Gulivero kelionėse" rašo, kad liliputai suradę du Marso satelitus. Vienas nutolęs nuo planetos per tris Marso diametrus ir apsisukąs aplink planetą per 10 valandų. Kitas nutolęs per 5 diametrus ir jam apsisukti reikią 21 su puse valandų. Trys Marso diametrai sudarytų 12600 mylių, o Phobos atstumas, kaip minėta, 5800 mylių. Penki Marso diametrai būtų 21000 mylių, o Deimos atstumas 14600

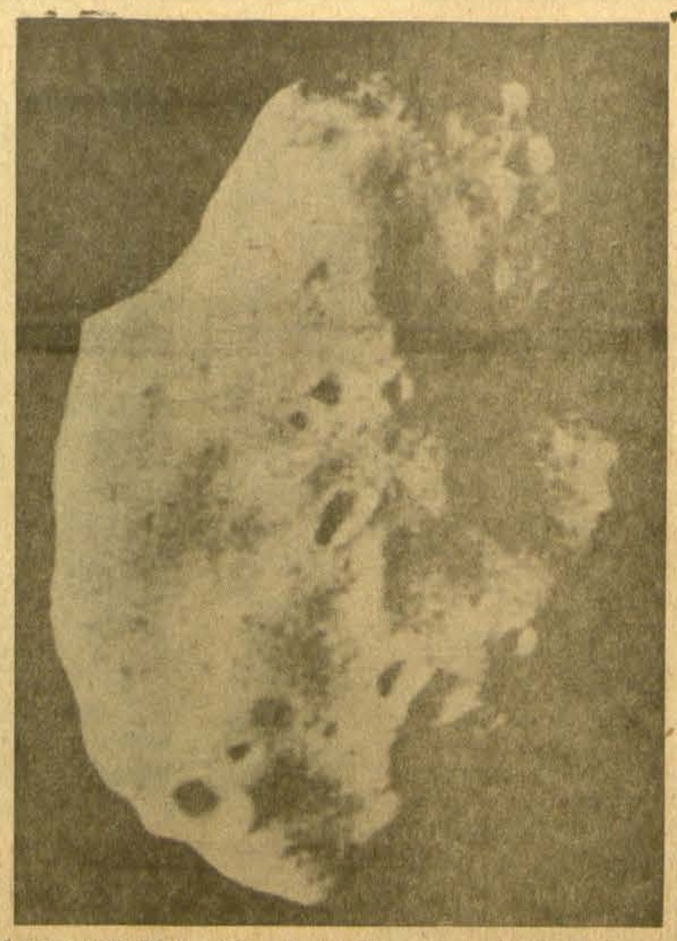

Marso satelito Phobos vienas šonas. Fotografuota iš 3450 mylių atstumo.

mylių. Nors apsisukimų periodai šiek tiek arčiau teisybės, kaip jų atstumai, liliputų rezultatus reikia laikyti gana patenkinamais, nes jie gauti liliputiškomis mokslo priemonėmis ir dar prieš pustrečio šimto metų. Jeigu liliputai tikrai gyventų žemėje, o ne J. Swifto vaizduotėje ir jo knygoje, tai rusai negalėtų girtis, kad viską pirmieji išradę, pradedant radiju ir baigiant raketomis. Ir į mėnulį nusileistų pirmieji ne amerikiečiai...

Tad su rašytojais ir poetais juokų krėsti negalima. Jie Dievo siųsti pranašai..

Linksma knyga

ŽINIAVALDAS

Česlovas Gedgaudas, MŪSŲ PRAEITIES BEIEŠKANT. Leidinys didelio formato, iliustruotas., 358 psl., kaina $15.00. Tiražas 1000 egz. Spausdinta Meksikoje "Del Toro" spaustuvėje 1972 m.

*

Ar jūs žinote, kad vokiečiai kepurės pavadinimą yra gavę iš lietuvių? Mat, vokiečių Muetze tai lietuviška maučia ("tai pradžioje buvo vilnonė megztinė, užsimaunama po šalmu"). Vėlgi, ispanams mes davėme batus: "zapata iš aučia batas, aulinis batas dabar čebatas". Itališka pizza, kurią jūs ne kartą skonėdamies valgėte, tai slavų pišča (valgis, maistas), o dar tikriau — lietuviški pietūs. Populiarieji itališki ravioli, tai mūsų (va)ruvėliai, visai be reikalo dabar koldūnais vadinami, pamiršus aną seną lietuvišką pavadinimą.. Jūs, tur būt, nė nepagalvojate, kad ispanų hidalgo tai "gudelga, gerasis, taurusis, kilmingasis žmogus", o slavų devica (mergina) "tai deivyčia, Dievui pašvęsta nekalta vaidilutė (kaip telyčia, bažnyčia)". Jums visai nebus dingtelėjusi mintis, kad iš evangelijų žinomoji Golgota "tai Galgautė, egzekucijos, galo gavimo vieta." Mažavertiškumo komplekso slegiami, jūs nenorite pripažinti, kad žilosios senovės laikais visame pasaulyje vyravo lietuviai. Štai romėnų imperatorius Vespasianas tai Viešpačionis, Augustulus — Aukštuolis, vandalų karalius Genserichas — vanduolių karalius Genčiarikis, ostgotų karalius Teodorikas — Taučiarikis, visigotai (vestgotai) — vyčiai-gudai. Romą nukariavusieji heruliai (kadaise S. Valiūnas eiliavo: "kada viešpatavo žemaitis ant Rymo") — varuliai, Berlynas — Varulynas ("Kad neužgautume galingų vokiečių kaimynų, — pasirinkusių kanuoles vietoj sviesto, — atlietuvinant jų sostinę į senovės Varulyną, lengva širdimi išsigynėme savo brolių varulių"), imperatorius Lotaras (Lothaire) — Liaudavaris, Lotaringija — Liaudavaringija, gotų istorikas Jordanas — Girdonis, graikų istorikas Tukididas — Taučiadydis, graikų dievas Apolonas — Upelionis, titanas Prometėjas — taučionis Pramatėjas (t. y. "kuris pramato ateitį"), Nibelungų giesmės didvyris Siegfried — Žygvarėdas, hetitų karalius Tutchalija — Tautgaila, legendinis lenkų kunigaikštis Popielis — Paupėlis (prie upės gyvenąs), sukilusių Pavolgio valstiečių vadas Pugačiovas — Pagaučiuvys

(Nukelta į 5 psl.)

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY
Manufacturers

Rankomis išpiaustyti paveikslų rėmai, pritaikinti paveikslams ir skelbimams, rėmai — metalu aplieti rėmai.
2400 So., Oakley Ave., Chicago
Tel. VIrginia 7-7258 - 59

ŠEIMA TAUTINĖJE BENDRUOMENĖJE
V. ČIŽIŪNAS

PLB Švietimo Tarybos leidinys, kuriame nagrinėjama šeimos įtaka vaikui bei jos vaidmuo, uždavinys ir svarba lietuviškai bendruomenei.

Pabaigoje nurodoma, kaip surašyti šeimos kroniką. Leidinys 95 psl. su kraujo giminystės ir svaininės giminystės rodyklėmis. Kaina 1.50 dol. Gaunama "Drauge".

Tai pirmoji solistės GINOS ČAPKAUSKIENĖS plokštelė,
gaunama pas platintojus ir "Draugo" administracijoj
(kaina — $6.00)
arba šiuo adresu
(su persiuntimu — $6.75)
Enterprises Belle — Arti Enrg.
P. O. Box 122,
La Salle 650, Que., Canada

GĖLĖS
BEVERLY HILLS GĖLINYČIA
Vestuvėms, banketams, laidotuvėms ir kitokioms progoms
2443 W. 63rd Street, Chicago, Ill.
TEL. PR 8-0833 — PR 8-0834

KOSTAS BUTKUS
Tel. PR 8-2781 (778-2781)
TVOROS, LANGAI, DURYS
STOGELIAI, RINOS,
APKALIMAI (Siding).

VALOME KILIMUS IR BALDUS
Plaunamo ir vaškuojame visų rūšių grindis
J. BUBNYS, tel. RE 7-5168

TELEVIZIJOS
Krautuvė Marquette Parke
Spalvotos ir paprastos. Radijai ir stereo.
Pardavimas ir taisymas
MIGLINAS TV
2346 W. 69th St. — Tel. 776-1486

IŠ MODELINIŲ NAMŲ BALDAI
30% iki 50% nuolaida
Galima pirkt dalimis ir išmokėtinai
SOUTHWEST FURNITURE CO.
6200 S. Western — Tel. GR 6-4421

SOUTHWEST
FEDERAL SAVINGS
for all your savings needs
3525 W. 63rd Street, Chicago
Phone — 436-4600

not just
saving
but
earning
at the highest legal rate

6% Yearly
CERTIFICATE ACCOUNTS
$5,000 Or More — 2 Year Maturity
YIELD INCREASED TO 6.18%
on interest accumulated for 1 year
INTEREST COMPOUNDED DAILY

5¼% Yearly
CERTIFICATE ACCOUNTS
$1,000 or more-3 Months to less than 1 year Maturity
YIELD INCREASES TO 5.39%
on interest accumulated for 1 year
INTEREST COMPOUNDED DAILY

5¾% Yearly
CERTIFICATE ACCOUNTS
$1,000 or more — 1 Year Maturity
YIELD INCREASES TO 5.92%
on interest accumulated for 1 year
INTEREST COMPOUNDED DAILY

5% Yearly
PASSBOOK SAVINGS
Add to or withdraw anytime
YIELD INCREASES TO 5.13%
on interest accumulated for 1 year
INTEREST COMPOUNDED DAILY

PLUS: Deposits received by the 10th. of the month earn interest from the 1st, if the funds remain on deposit to the end of the interest period. Deposits after the 10th of the month earn from date of receipt.
AND: On Passbook accounts, interest paid to day of withdrawal.

STANDARD FEDERAL SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
4192 ARCHER AVENUE AT SACRAMENTO/CHICAGO, ILLINOIS
FEDERAL HOME LOAN BANK SYSTEM MEMBER
HOURS
MON., TUES., THURS., FRI.
9 A.M. TO 8 P.M.
SAT. 9 A.m. — 12 NOON
WEDNESDAY
NO BUSINESS TRANSACTED
PHONE 847-1140

(Atkelta iš 4 pusl.)

(beje sukilimo metu "tie Galindų palikuonys savo vėliavose iškėlė mūsų baltą vyties kryžių raudoname lauke"), senovės persų sostinė Persepolis — Paršpilis, senoji Troja — "mūsų sostinė Tauroja", vokiečių Pareinio miestas Mainz — Mainyčia. Ir t. t., ir t. t.

Jūsų širdis, be abejo, maloniai pakutens tautinio pasididžiavimo jausmas, kai sužinosite, kad Amerikos atradimo garbė tenka ne italui Kolumbui ar skandinavui Leif Eriksonui, o tikram mūsų kraujo broliui. Mūsų protėvių laivynas viešpatavo "visose ano meto žinomose mariose, nuo Kaspijos ligi Islandijos, nuo Baltijos ligi Maroko ir Bizantijos. Štai galybė, valdžiusi Gintaro kelią nuo Baltijos ligi Rasų jūros (tai mūsų senasis Juodjūrių vardas), prieš kurią drebėjo Vakarų Europa. Vykingiai, tai paprastai mūsų Rytprūsių Kuršmarių bei Eistmarių natūralių gamtos uostų imperinis laivynas, vykdantis kontinentinio masto strateginius ir politinius uždavinius. O vis dėlto atsiranda dar naivių žmonių, tebetikinčių, jog jie buvo 'skandinavais', gi mūsų žodžių vykti ir Vytis nė galvon neima... Vykingis, atidengęs Grenlandiją bei Šiaurės Ameriką 999 metais ir norvegiškai kraipomas Leif Eriksonu (nors žodį Leif jie taria teisingai Laiv), su tokiu pat pasisekimu gali būti lietuviškai skaitomas 'Laivys, Ei-Rikio (eisčių rikio) sūnus', tik mūsų kalboje jis šį tą prasmingą pasako, o skandinaviškai — nieko."

Apie visus tuos ir dar kitus linksmus dalykus galėsite patirti, jei turėsite pakankamai kantrybės ir ištvermės pasėdėti prie neseniai išleistos storokos Č. Gedgaudo knygos "Mūsų praeities beieškant", kuri skaitytojų malonumui ir atgaivai yra papuošta narsių senovės rikių ir kitais paveikslėliais.

Ir dar sako, kad nėra pas mus linksmų knygų, kad lietuviai stokoja humoro jausmo!

Humoristiškai moka autorius apibūdinti kai kuriuos garbius savo pirmtakus praeities atlietuvinimo pastangose. Pvz., "Gabrys. Štai atskiros faunos egzempliorius. Gerų norų kupinas žmogus, pašventęs daug metų Lietuvos senovės tyrimui, išstudijavęs net tam tikslui hetitų kalbą bei parašęs knygą apie tų kalbų sutapimus, o vis dėlto beviltiškas kalbotyros ignorantas. Kaip tie du dalykai susiderina, neturiu supratimo, todėl laikau jį neišaiškinamu gamtos prajovu. Jo įnašas lituanistikai didžiąja dalimi neigiamas (...) savo vaikiškais išvedžiojimais ir pseudomokslišku lietuvių žodžių beatodairišku derinimu".

Netenka abejoti, kad būdo smarkumu ir aštria plunksna pasižymėjęs Gabrys visus tuos malonius komplimentus būtų sugrąžinęs autoriui, ir dar gerų magaryčių pridėdamas.

Apie L. Mikšio knygą "Iš istorijos ūkanų ateina Lietuva" (1967) autorius atsiliepia su atlaidžia melancholija: "L. Mikšys, prirašęs 700 puslapių (...) vertas tik... atsidusimo". Ne vienam betgi atrodys, kad ir paties Gedgaudo knyga taip pat tėra verta tik... atsidusimo.

Kukliai pasisakydamas, kad "ryžaus silpnais mano šiandieniniais žodžiais priminti pilkapių milžinų žygius" ir pripažindamas, kad "prabočių Arijų tikyba daug tauresnė ir didingesnė už krikščionišką", autorius knygą pradeda maldingu kreipimusi: "Žemaičių ir Aukštaičių Dieve, Prūsų, Galindų, Kuršių Valdove, Liauduvių, Sėsnų, Tautonių, Tauringių, Varulių Viešpatie, Vanduolių Globėjau, Eisčių ir Upeningių Vadove, Vyčių-Gudų Karaliau, Jotvingių, Varingių ir visų Rasų Didysis Kunige, senovės Aukšrikių Teisėjau, Krivių-Krivaičių Pone, Vyties Vėliavų Karvedy, Lielos Taurojos Kūrėjau! Tavęs nuolankiai meldžiu, duoki žinių iš Tavo sklidino praeities aruodo, išminties ir mokslo, kuriais buvo laiminami mūsų pirmatakai, tinkamo balso, nusakant užmirštų laikų bylas. Šventoji Amžina Ugnie, Šventasis Vėjau iš tolimų užjūrių, Šventasis Vandenie, Gyvybės Šaltini, Šventoji mono Motinėle Žeme, — ateikite, man talkon, o Viešpačiai! Nesgi sumaniau grąžinti Gemalėms Šventoms, Europos žemyno nemirtingoms Dvasioms joms priklausantį Gintaro vainiką, o Baltų karaliams jų karūnas, o jų palikuoniams garbę" (ir t. t.)

Taip ir prisimeni senojo aušrininko Višteliausko ilgesingą šūksnį: "Kur jūs dingot, seni dievai, visų galingiausi!" Prisimeni ir šviesiausią kunigaikštį Beržanskį-Klausutį, iš kurio nepriklausomaisiais laikais buvo pasišaipoma (kad ir nepiktai) kaip iš paskutiniojo ir vienintelio senosios lietuvių tikybos išpažinėjo. Panašiai ne vienas linksmai šyptels ir ilgąją Gedgaudo maldą paskaitęs. Susiras betgi ir tokių, kurie drauge su autorium pasimels. Štai V. Žemaitis savo ilgame straipsnyje "Lietuvių tautos praeities Pramatėjas" (Naujienos, 1973. IV. 4-16) jaudindamasis rašo: "Ir kai aš šios, sakyčiau, mūsų tolimos praeities dokumentuotai parašytos evangelijos (geros naujienos) užverčiau paskutinį 358 lapą, spalvingai vaizduojantį Šventilos karūną (Madrido muz.), prisipažinsiu, aš, žemai nusilenkęs atidaviau pagarbą ir padėką vienam Visagaliam Sutvėrėjui (Sotvarui) ir vienai Nemirtingajai Visatos Sielai (Barmai) už tai, kad autoriaus kilnioji malda buvo išklausyta. Jis pagailėjęs atsiuntė mums mūsų lietuvių tautos praeities Pramatėją..." Toliau tvirtina susižavėjęs: "Mano manymu, šis gerb. Č. Gedgaudo veikalas mums lietuviams turi biblinio pobūdžio privalumų, dėl to jis turėtų rastis pas kiekvieną sąmoningą lietuvį pagarbioje vietoje ir šeimos dažnai viešai atskirais skyriais skaitomas, aiškinamas, diskutuojamas. Yra tai gyvasis šaltinis pasisemti jėgų patriotizmui, pasididžiavimui, lietuvių tautos meilei ir pasiaukojimui. Veikalas prašosi būti išverstas angų kalbon ir paskleistas plačiai skaitančioje visuomenėje ir bibliotekose."

Tokius entuziastingus žodžius paskaičius, tenka tik dar kartą ir dar giliau atsidusti.

Pranas Gailius Kammerbloc XII
Iš parodos Čiurlionio galerijoj, Chicagoj.

Pranas Gailius Čiurlionio galerijoje

ZITA SODEIKIENĖ

Š. m. gegužės mėn. 11 - 20 d. Čiurlionio galerijoje, Chicagoj, "Margučio" pastangomis ir darbu buvo suruošta Prano Gailiaus, Paryžiuje gyvenančio dailininko, grafikos darbų paroda.

Šioj parodoj buvo išstatyta 10-ties metų laikotarpio kūryba, susidedanti iš skirtingų grafikos variacijų, kai kurios spalvotos, kitos juoda - balta. Paprastai tokio laikotarpio kūryboje matyti tam tikras augimas, tam tikras vystymasis dailininko darbo raidoje. Deja, dail. Gailiaus parodoj šitai neišryškėja. Nesi tikras, kurie darbai yra ankstyvesni, kurie paskutinieji. Tačiau nebūtų galima sakyti, kad visi kūriniai yra vienodai stiprūs ar silpni; variacija čia yra, tik ne taip jau lengvai pastebima.

Visi Intra muros — stiprūs kūriniai. Jie savo mažumu nei kiek nemažina kūrinio vertės. Norėdami juos pilnai įvertinti, į šiuos darbus turime žiūrėti iš labai artimos distancijos, nes čia visas grožis vystosi intymiose detalėse, kur linijos, formos ir tekstūra ryškėja jų pačių gyvoje egzistencijoje. Visur čia lengvai galima atsipalaiduoti nuo bent kokios daiktinės aplinkos, persikeliant į abstrakčias linijų ir formų sąvokas. Ypač linija dail. Gailiaus rankose tampa nepaprastai ekspresyvi, daug pasakanti-čia didelė dailininko kūrybinė stiprybė.

Beveik visi Incablocks formų grubumu ar spalvų paviršutiniškumu užgniaužia linijos grakštumą, ir kūrinys praranda savo stiprybę. Savo išore šie kūriniai gerokai primena Picasso kūrybą, tik šie dail. Gailiaus darbai nepasižymi tokiu sodriu ekspresyvumu ar išskirtine jėga.

Įdomi šios parodos dalis — tai dvi knygos, sukurtos pagal O. V. Milašiaus tekstus: "Lietuviškoji suita" ir "Jūra".

"Lietuviškosios suitos" išpildymas akiai patrauklus, bet gal daugiau paviršutiniškas. Kūriniai savyje geri, bet pilnai neišvysto teksto tęstinumo — vienas gali apseit be kito. "Jūra" — jau kitas reikalas. Čia matomas pilnas vienetas. Puikus tęstinumas teksto lengvam linijų braiže. Teksto išrašymas ranka gali atrodyti, jog tik paviršutiniškai stiprina bendrumą neliesdamas esmės. Tačiau "Jūroj" ypač reiškiasi esminis bendrumas. Čia jau yra dailininko didelis pajėgumas žodinį meną ne interpretuoti ar atvaizduoti, bet tiesiog pratęsti į vizualinę plotmę.

Kūrinių atžvilgiu, paroda yra aukštos kokybės. Tik gaila, kad vaizdą šiek tiek gadina pats darbų eksponavimas. Išskyrus knygas, kūrinių iškabinimas ant susiraičiusių lentų vis dėlto nepriimtinas. Ateityje dėmesys turėtų būt kreipiamas ne tik į darbo kokybę, bet ir į jų gerą pristatymą — eksponavimą.

ILGIAU DIRBSI, ILGIAU GYVENSI

Tyrimų psichologas dr. Roy M. Hamlin pareiškė, kad tyrimai veteranų ligoninėse parodė, jog kuo žmogus ilgiau dirba, tuo ilgiau gyvena. Jei žmogus ir po 70 m. jausis reikalingas, jis ilgiau išlaikys pajėgumą gyventi. Pats dr. Hamlin yra 65 m. ir dar nesitraukia į pensiją.

30,000 PELIŲ VĖŽIO STUDIJOMS

Net 30,000 pelių ir žiurkių bus panaudota Fort Dietrick, Md. studijinėse laboratorijose, tikrinant, kokie chemikalai organizme padeda išsivystyti vėžiui. Tyrimams vadovauja JAV vėžio institutas. Pelėms chemikalai, maišomi makomis dozėmis, bus duodami su maistu.

MAŽIAUSIAS MIRTINGUMAS — HAVAJUOSE

Amerikos medikų draugija skelbia, kad suvedus visus statistinius duomenis, mažiausias žmonių mirtingumas dėl ligų, susisiekimo nelaimių ir kitų priežasčių yra Havajų salose. Tenai žmogaus gyvenimo ilgumo vidurkis siekia 71.55 metų. Antroj vietoj yra Texas valstija. Šiaip jau sveikiausios gyventi valstijos yra Vidurkavakarių 11 valstijų.

PASITEIRAUKITE PAS MUS JEI GALVOJATE PIRKTI NAMĄ!
✓ Low Rates
✓ Minimum Expenses
✓ We pay 3¼% on escrow accounts

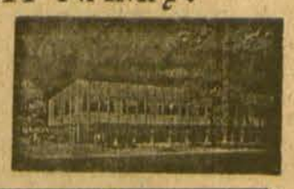

6% – 2 year certificates (Min. $5,000)
5¾% – 1 year certificates (Min. $1,000)
NUOŠIMČIAI IŠMOKAMI KAS MĖNESĮ
Member F.S.L.I.C., Washington, D.C. Equal Opportunity Lender
Saint Anthony Savings
1447 S. 49th Court, Cicero, Illinois 60650 — Phone (312) 656-6330
Open Mon. 9-8; Tues., Thurs., Fri. 9-5; Sat. 9-1; Closed Wed.

FRANK'S TV and RADIO, INC.
3240 SO. HALSTED STREET TEL. — CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS, RADIO IR STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS.
SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI.

Daina ir poezija Los Angeles scenoje

Sakoma: jei tenoras gerai veža, koncerto sėkmė užtikrinta. Posakis pasitvirtino Los Angeles scenoje, gegužės 19 d. įvykusiame aktoriaus Algimanto Žemaitaičio ir tenoro Antano Pavasario rečitalyje. Akompanavo Raimonda Apeikytė.

A. Pavasaris įrodė, kad ir be ypatingos balsinės medžiagos galima sužavėti klausytojus. Kuo? Geru pasiruošimu. Tvirta, užtikrinta laikysena. Entuziazmu. Pianissimo švelnumais. Ir, žinoma, populiaria melodija. Solistas nenustebino naujomis vokalinėmis amerikomis. Dainavo su emocine aistra, tuo gerokai nualintą repertuarą mokamai pakeldamas į koncertinį lygį. Vietomis blykstelėjo tikrai vaiskios, meniškai individualios detalės. Ypač gerai sekėsi lyriniai dainų bei arijų įvadai ir tie temperamentingi finalai.

Pirmoje dalyje girdėjome švelnią J. Gaubo dainelę "Kur tas šaltinėlis", Vl. Jakubėno "Oi, mergyte" (operetiniu būdu atliktą), nuotaikingą S. Šimkaus "Vakarinę dainą", niekad nenusibostančią J. Žilevičiaus "Karvelėlis", nekomplikuotą O. Metrikienės "Užburti gintarai", pakilią A. Kačanausko "Graži tėvyne mano", itališko belcanto tonais parašytą G. Gudauskienės "Simui" ir A. Vanagaičio "Ilgesį". Su tokiu repertuaru įklimpti neįmanoma, bet reikia sielos geram atlikimui. Antroje dalyje irgi vyravo lipšni melodija: S. Gestaldon, Gounod, Flotowas, bisui "Il trovatore", "Granada".

Šalia tenorinio triumfo būtinai reikia pabrėžti neeilinį R. Apeikytės akompanavimą. Ne vien skoningu drabužiu, vienišu grožiu, bet ir ramiu įsijautimu į palydimą dainą ji kūrė reikiamą atmosferą, darniai palengvinančią patį dainavimo procesą. Tokio akompanavimo gali pavydėti geriausi tenorai.

Algimantą Žemaitaitį, taip plačiai pasirodantį, teko išgirsti pirmą kartą. Poezijos rečitaliui jis turi imponuojančius napoleoniško veido bruožus, rūpestingą šypseną, nors nelabai lyrišką kūno struktūrą. Jo balsas sodrus, epiškas, su tėviško baritono atspalviais. Jam išėjus į sceną, tikimasi daug, juo labiau, kad balsinės kokybės jam netrūksta.

Vis dėlto A. Žemaitaitis save lyg ir pervertino ir padarė kelias esmines klaidas: pasišovė atmintinai padeklamuoti stambų poezijos pluoštą; užuot akcentavęs teksto turinį ir jo forminius stebuklus, jis ryžosi parodyti aktoriškus polėkius. Įvyko skilimas tarp deklamuotojo ir teksto, paties deklamuotojo nenaudai.

Iš atminties duoti eilę K. Bradūno eilėraščių iš rink. "Morenų ugnys", visą Maironio "Šatrijos kalną", kelias V. Mačernio "Vizijas", vėliau, antroje dalyje, stambų Donelaičio "Pavasario linksmybių" gabalą, du majestotiškus B. Brazdžionio dalykus, dar Švitrigailos monologą iš B. Sruogos "Milžino paunksmės", šiaip ar taip, yra prometėjiškas žygis. Dėl to jautėsi dirginanti įtampa. Įvyko keli paklydimai, atsiprašymai, kelionės prie pulto pasitikrinti paslėptuose užrašuose ar knygose, prakaito šluostymas, titaniški žvilgsniai amžinybėn. Matėsi, kaip nervų sistemos ir atminties plyšiai palengva skandina didžiulę deklamacijos arką (laivą). Ar pasieks Araratą? — galvojo šio rašinio autorius.

Prie A. Žemaitaičio tarsenos neprikibsi. Ji tiesiog per tobula. Tik visa bėda, kad joje įvyksta žodžių "nužmoginimas" — savotiškas apgaubimas fonetine, aktoriška danga. Kai kada ištisose frazėse fonetiškai prialyvinti žodžiai susilieja į sraunią, bet nesuprantamą garsų tėkmę. A. Žemaitaitis turėtų daugiau dėmesio kreipti į garsų skaidresnį išryškinimą. Skaidrumas būtinas gerai deklamacijai.

Taip pat perdėtas dramatinimas neduoda tekstui nieko gero. Pavyzdžiui, rami eleginė V. Mačernio vizijų gaida taip ir įstrigo dviejose, gan monotoniškose plokštumose: labai tyliame kuždėjime (kur jo visiškai nereikėjo), arba garsiame, tragiškame patose. Net paprasta senolės kalba kai kur pavirto egzaltuotu drebėjimu. Stigo normalaus vidurio. Stigo gradacijos.

Palyginti su aktorišku įgūdžiu atliktose Donelaičio linksmybėse kažkodėl pradingo donelaitiškas hegzametras, o be jo "Metai" neįsivaizduojami. Geriau sekėsi B. Brazdžionio ir B. Sruogos poezijos atlikimas, nes buvo laikomasi formos. Apskritai, Brazdžionio įvaizdžių ir sąskambių galia geriausiai atliepė A. Žemaitaičio balso tembrui ir deklamacinei įtampai.

Negalima nepaminėti nedidelės, bet labai skoningos dekoracijos, pakabintos scenoje. Suprojektavo dailininkė Laura Alminaitė. Dekoracija savo erdviniu efektu labai tiko prie kamerinio rečitalio pobūdžio.

Pr. V.

INVALIDO LAIMĖJIMAS MOKSLE

William W. Thomas, 20 m., gegužės mėn. 19 - 20 d. savaitgalį Philadelphijoje gavo dviejų kolegijų diplomą: bakalaureatą iš Widener kolegijos ir magistro laipsnį iš Pennsylvanijos universiteto. Šių laimėjimų jis pasiekė, nepaisant, kad yra kurčias.

Phílomena sako...

DOLERIAI TURI KOJAS, jie greit išeina ir nebegrįžta. Jūsų doleriams reikia vado, kad jie nepaklystų.

Jūs jiems patarnaukite, nuneškite į Chicago Taupymo ir Skolinimo Bendrovę. Tenai jūsų doleriai bus saugioj vietoj ir augšti nuošimčiai auklės naują dolerių šeimą. Jūs dirbate, tegul ir jūsų doleriai dirba.

Jei norite įsigyti namą, turėti pakankamai lėšų vaikų mokslui ar senatvei, laikas dabar pradėti taupyti.

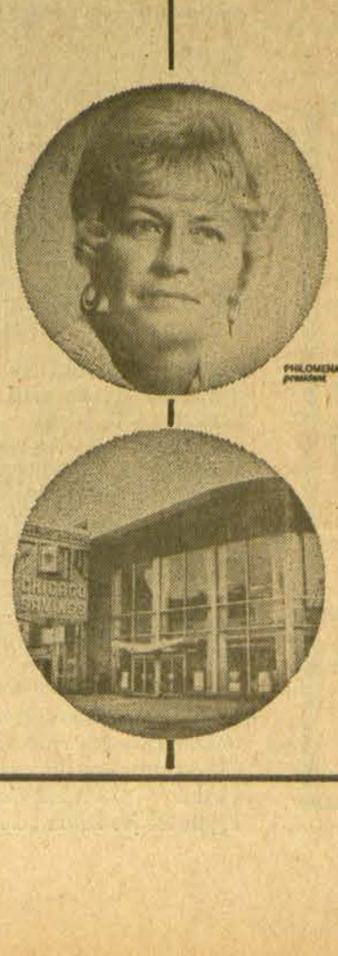

5% Regular Passbook Account
5¼% 90 Day Passbook Accounts
5¾% $1,000 or more Savings Certificate (1 to 2 yrs.)
6% $5,000 or more Savings Certificate (2 to 10 yrs.)

CHICAGO ★★★★
savings and loan association
6245 south western avenue 476-7575

Nauji leidiniai

• Danutė Brazytė - Bindokienė, **PARKAS ANAPUS GATVĖS.** Premijuota apysaka jaunimui. Viršelis D. Korsakaitės - Sutkuvienės. Išleido JAV LB Švietimo Taryba 1973 m. Spausdino Draugo spaustuvė, 4545 W 63rd St., Chicago, Ill. 60629. Leidinys kiek didesnio negu knygoms įprasto formato, 156 psl., kaina 3 dol., gaunamas ir Drauge.

Jau savo ankstesnėmis, vaikams ir jaunimui skirtomis knygomis Danutė Brazytė - Bindokienė šios rūšies lektūra išeivijoj išsikovojo tikrintinę vietą. Džiugu dar ir dėl to, kad kiekviena jos vėlesnė knyga visu savo literatūriniu atbaigtumu prašoka ankstesnę. Todėl autorei ir linkėtina, kad ir "Parkas anapus gatvės", nors ir visais atžvilgiais gana patraukli šios rūšies knyga, dar nebūtų paskutinė, ypač kai šio pobūdžio skaitinių mums niekada nebus per daug ir jie, kaip patirtis rodo, pačios autorės literatūriniam polėkiui nekliudo, yra labai savi.

D. Brazytės-Bindokienės konkursą laimėjusios knygos viršelis, piešta D. Korsakaitės-Sutkuvienės

Anot knygos aplanko paraštės, autorė, kaip ir daugelis lietuvių, yra gerai susipažinusi su mūsų kaimo tradicijom. Tačiau ji pati jau išskirtinai miestietė. Tiek vaikams, tiek jaunimui skirtos jos knygos, tiek didiesiems parašytas romanas "Viena pasaulyje" vaizduoja miesto gyvenimą. Ir tai labai patraukia šiandieninį skaitytoją. Ypač jaunimas labai skaito tai, kas liečia jo pasaulį, jis džiaugiasi ten radęs save, bendraamžius berniukus ir mergaites, savo bendramokslius ir daugiau ar mažiau pažįstamus to miesto ar priemiesčio gyventojus. "Parko anpus gatvės" autorė rašo taip pat apie mūsų jaunuosius lietuvius didmiestyje, puikiai sumegzdama intrigą, atskleisdama jų pasaulį ir gyvai nupiešdama aplinką. Ši knyga yra mūsų paaugliams gera dovana, ji tikrai pajėgs išlaikyti konkurenciją su daugeliu šios rūšies knygų anglų kalba.

• AIDAI, 1973 m. kovo mėn. Nr. 3. Mėnesinis kultūros žurnalas. Redaguoja dr. Juozas Girnius, 27 Juliette St., Boston, Mass. 02122. Leidžia lietuviai prancūzkonai. Leidėjų atstovas žurnalo reikalams — dr. Leonardas Andriekus, OFM. Administruoja Benvenutas Ramanauskas, OFM, 680 Bushwick Ave., Brooklyn, N.Y. 11221. Metinė prenumerata 10 dol.

Šiame numeryje jau baigiamas, tęsiniais ėjęs, Antano Paškaus straipsnis "Teilhardo krikščionybė". Poezijos šį kartą porą puslapių duoda Vladas Šlaitas ir spausdinami neseniai mirusios Lietuvoje vilnietės poetės Onos Miciūtės (1909 - 1973. II. 2) eilėraščiai. Daugiau turinyje pažymėtina: Jonas Štrauchas "Pakeliui iš viduramžių į naujųjų laikų filosofiją",

Algio Rukšėno knygos viršelis

"Pasikalbėjimas su skulptorium Vytautu Kašuba", Juozas Girnius "Meno tautiškumo klausimu", Stasys Goštautas "Ko ieškome iš lietuvio dailininko?", Juozas Kralikauskas "Senovės lietuvių dievija". Apžvalgų puslapiuose recenzuojama Chicagoj pastatytoji opera "Bohema", rašoma apie V. Simankevičiaus piešinius. Naujų knygų skyriuje aptariama A. Maceinos "Didieji dabarties klausimai", "Aštuntoji pradalgė" ir Kanadoje išleistas mūsų tautosakos pluoštas "A Garland of Rue". Numeris iliustruotas daugiausia Vytauto Kašubos skulptūrų nuotraukomis.

• DAY OF SHAME by Algis Rukšėnas. The truth about the murderous happenings aboard the Cutter Vigilant during the Russian - American confrontation off Martha's Vineyard. David McKay Company, Inc. New York.

Tai didelės asmeniškos aukos ir pasišventimo kaina atsiradusi knyga. Jos autorius Algis Rukšėnas yra jau čia visus mokslus (nuo pat pradžios mokyklos) išėjęs plunksnos žmogus. Puikia anglų kalba parašyta 368 psl. knyga ir išleista žymiosios David McKay leidyklos dabar plačiausiais platinimo tinklais pasieks globalinę, anglų kalba skaitančią auditoriją. Pati knyga yra ilgų metų Algio Rukšėno darbas, renkant Simo Kudirkos tragedijai dar gyvąją medžiagą, kalbantis su kaltais ir nekaltais to įvykio dalyviais, žodžiu, leidinio puslapiuos inkorporuojant viską, kas neatsieta nuo tikrovės, kas ryškina mūsų tautos laisvės kovą, tuo pačiu pagaunant skaitytoją formos ir turinio prasme aukšto standarto leidiniu.

Tiek privačiai, tiek visuomeninei mūsų veiklos iniciatyvai ši Algio Rukšėno knyga yra beveik kelrodis ateitin. Iš tikrųjų, jeigu mes tegu ir svetima kalba išleista ir lietuvių reikalus liečiančia knyga pasidaliname tik savuotėje, vargu ar pasiekiame norimo tikslo. Kas kita jau, kai knyga parengiama profesionališkam lygy ir išleidžiama pasaulinio garso leidyklos.

Chicsagoje "Day of Shame" galima įsigyti Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos ryšių centre, 2422 W. Marquette Rd., dar ir pigesne kaina — $7.00, kai tuo tarpu knygynuose jos kaina $8.95.

Nuo
1914 Metų

Midland Savings aptarnauja taupymo ir namų paskolų reikalais visas mūsų apylinkes. Dėkojame Jums už mums parodytą pasitikėjimą. Mes norėtum būti Jums naudingi ir ateityje.

Sąskaitos apdraustos iki $20,000.00

Frank Zogas, President

MIDLAND SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
4040 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60632
PHONE: 254-4476

5%
All accounts compounded daily — Passbook Savings paid quarterly.

6%
2 Years Savings Certificates
(Minimum $5,000)

Laiškas redakcijai

Atsiliepiant į Kryžių kalno atkūrimo mintį

Mielas Redaktoriau,

Kultūrinio priedo kertinėje paraštėje praėjusiame numeryje buvo iškeltas sumanymas pradėti statyti Amerikoje "Kryžių kalną", panašų į tą, kuris buvo Jurgaičiuose, Šiaulių apskrity, prieš jį sunaikinant. Šis sumanymas, man atrodo, yra vertas dėmesio dar dėl vienos priežasties. Šalia tautinių ir religinių priežasčių, dėl kurių mums yra brangus Jurgaičių kryžių kalnas, aš noriu iškelti jo reikšmę proistorinėms studijoms.

Jurgaičių kryžiai yra vertingi proistoriniu požiūriu ypač dėl to, kad prie jų nėra kapų. Jurgaičių kryžių tradicija yra kažkas kito negu kapinės. Šis klausimas išryškėja ta proga, kad Prancūzijos, Anglijos ir Airijos menhirų laukuose šalia akmeninių stulpų taip pat nerandama kapų liekanų. Ši aplinkybė yra iškėlusi megalito tyrinėtojams problemą, kokia iš tikrųjų yra šių statinių prasmė, t. y. kodėl šie akmeniniai paminklai buvo statomi. Panaši problema kyla ir Jurgaičių kryžių kalne. Tik dėl to, kad nebuvo palyginimo, ši problema mums nekilo. Megalito tyrinėtojai, ieškodami atsakymo į šią problemą, turi įvairių teorijų, tarpe kurių galima paminėti ir tą, kad tai yra viešo mirusiųjų pagerbimo tradicija, ateirianti iš tų kultūrų, kuriose mirusiųjų kūnai, kaip mistinės brangenybės, buvo slepiamos namie ar kitur, o viešoje vietoje jie buvo atžymimi simboliškai. Tradicija slėpti kūnus yra iš Vidužemio baseino kultūrų.

Kaip bebūtų aiškinamas kapų nebuvimas Jurgaičiuose ir menhirų laukuose, Jurgaičių kryžiai yra tokios rūšies paminklas, kuris jungia Lietuvą su priešindoeuropietiškomis kultūromis Europoje. Kiekvienu atveju Jurgaičių Kryžių kalno sunaikinimas yra barbarizmas. Vakarų mokslininkams Jurgaičiai galėjo padėti išsiaiškinti kitą, jiems rūpimą, klausimą: ar menhiras turėjo medžio pirmataką. Mums jie buvo vienas iš kelrodžių aiškintis koplytstulpio kilmei. Nėra savaime suprantamas ir kryžių statymas pakelėse. Šalia to ir kartu su tuo, Jurgaičiai buvo vienas duomenų studijuoti rytų aukštaičių milžinkapių kultūrai, jie taip pat neturi, ar beveik neturi, kapų ir yra glaudžiai susiję su megalito problematika.

Reikia labai apgailestauti, kad komunistinė valdžia Lietuvoje, kuri dedasi palanki mokslui ir proistorinėms studijoms, vis dėlto leido fanatikams sunaikinti tokį europinės reikšmės paminklą, už ką bus sunku pasiteisinti prieš ateinančias kartas. Simboliškas šio Kryžių kalno atstatymas kur nos Dainavoje, padėtų atkreipti mūsų pačių dėmesį į šį daugiaprasmį paminklą.

Kun. Vyt. Bagdanavičius, MIC

Latvių leidiniai išeivijoje 1972 metais

Praeitais 1972 m. išeivijoje išleistų latvių knygų skaičius, palyginus su 1971 m., nesumažėjo. Su 167 išleistom naujom knygom jų skaičius artėja prie 170. Be to, kelios 1972 m. knygos dar yra užsilikusios rišyklose. Tik pastebima sumažėjusi knygų apimtis ir akivaizdus jų kainų kilimas.

Čia neįmanoma išvardyti visų 167 knygų antraštes ir autorius, pažymėsiu tik svarbiausius veikalus. Iš prozos darbų tenka pažymėti keturis romanus: G. Janovskio — Balsai už tamsos (Balsis aiz tumsas), N. Kalninio — Tik saulė be šešėlių (Tik saulei nav ēnu), A. Voitkuso — Keturi šimtai (Četri simti) ir — Sidabro ir aukso neturiu (Sudraba un zelta man nav).

Iš novelių — jauno autoriaus A. Krūmino pirma knyga — "Mijkrėsli" ir V. Lesinio — Persekiotieji (Vājatie).

Poezijos bare praeitieji metai buvo derlingi; poezija buvo gausiai spausdinama, skaitoma; šešių autorių leidiniai net buvo išparduoti: A. Eglišo — Apsiauskite mane vėliava, raudonbalta raudona (Audiet mani karogā, sarkanbaltisarkanā), I. Kalnarės — Auksiniai žiedai (Zelta ziedi), E. Raisterio — Kai buvome jauni (Kad mēs jauni bijām), K. Eglitės - Berzinos — Mano užmarių rojus (Mana aizjūras paradīze), G. Pliapkalno — Julijonas prie Benedikto (Julians pie Benedikta), G. Ikono — Branduolis (Kodols). Prie suminėtų išparduotų prisideda dar geras pustuzinis naujų ir senų poezijos knygų, išleistų tais pačiais 1972 metais.

Dramos veikalus parašė J. ir A. Balkiai — Tolimieji spinduliai (Tālie stari), skirti jaunimui, ir V. Nollendorfas — Variacijos apie Antinią (Variācijas par Antiņu).

Atsiminimų literatūrai latgaliečių kalba O. Dzenis parašė Mano gyvenimo pradžia (Muna dzeive sākums). Generolui J. Laveniekui mirus, išleista jo gausiai iliustruota prisiminimų knyga — Šarvuočių traukinių pulkas (Bruņoto vilcienu pulks), o J. Zariņš — Legionierių prisiminimai, II tomas — (Kāvu gados). Prie atsiminimų priskirtina ir a. a. Jaunsudrabinio — Žila knyga (Sirma grāmata).

Iš istorinių veikalų tenka pažymėti O. Freivaldo ir O. Caunišo redaguotą antrą tomą "Latvių karys II Pasauliniame kare, A. Platbardžio gausiai iliustruotą monografiją — Latvijos pinigai, prof. A. Spekkės iš lotynų kalbos verstą B. Plinijo — Rygos garbinimas.

Išeivijos periodikos dokumenleido latvių bibliografijos 1940 - tavimo srityje dr. B. Jegers iš- 1960 antrąjį tomą. Ten prijungta ir muzikos gaidos ir knygos, išleistos svetimomis kalbomis.

Turtingai atstovauta religinei literatūrai; kur savo veikalais pasireiškė net šeši autoriai: V. Baštiks, A. Ozols, Dr. P. Cirsis, J. Grišāns, J. Babres ir K. Kundzinš. Meno srityje išleista tik trys dalykai — ankstyvesnių leidinių pakartotos laidos.

Iš kalbotyros dalykų tenka pažymėti dr. E. Dravnieko redaguotą Latvių techniškos terminologijos žodyno pirmojo tomo pasirodymą. Dar numatyta trys tomai. Iš mokyklų vadovėlių pabrėžtina A. Cirulės latvių literatūros chrestomatija vidurinėm mokyklom, L. Blūmos — skaitymų knyga Pasaulės vartuose (Pasaules vārtos). Be to E. Lange davęs naują Latvijos bažnyčios istorijos vadovėlį. Įvairių kalendorių 1972 m. išleista 12; latvių autorių darbai buvo verčiami į vokiečių, portugalų ir anglų kalbas.

Čia paviršutiniškai suminėti toli ne visi 1972 m. išeivijoje pasirodę latvių spaudos ir žodžio darbai. Nežiūrint visų nelengvų išeivijos sąlygų, latvių knyga vis dėlto išeina ir randa sau skaitytoją.

1973 m. vasario 10 d., nr. 6.).
(Sutrumpinta iš "Latvija"
Al. T-nas

MIKROFILMUOJA VIDURAMŽIŲ RANKRAŠČIUS

Apie 30,000 viduramžių Europos rankraščių, daugiau kai 9 milijonai puslapių, yra mikrofilmuoti ir laikomi Šv. Jono universitete Collegeville, Minn. Tas darbas tęstamas ir toliau. Vienas kunigas ir du fotografai darbavosi Austrijoje, o netolimoj ateity persikels į Ispaniją, kur yra apie 100,000 rankraščių, tinkamų mikrofilmuoti.

MARKSISTAI KLIUDO UNIVERSITETO STOČIAI

Santiago katalikų universitetas Čilėje turi televizijos stotį, prieš kurią ima veikti marksistinė Čilės vyriausybė, tardydama tarnautojus, kliudydama elektros tiekimą.

WAGNER & SONS

Typewriters, Adding Machines & Checkwriters
Nuomoja — Parduoda — Taiso
NAUJOS NAUDOTOS
Virš 50m. patikimas patarnavimas
5610 South Pulaski Road
Phone — 581-4111

DOVANA UNIVERSITETUI

Evan P. Helfaer, 74 m., paaukojo jėzuitų vedamam Marquette universitetui 2 mil. dolerių, kad fiziniam auklėjimui pastatytų salę, kuri būtų panaudojama ir įvairiems parengimams.

Ši nekantriai laukta Č. Geūgaudo knyga

MŪSŲ PRAEITIES BEIEŠKANT

atskleidžiant daug mūsų senovės paslapčių, pagaliau išvydo šviesą. Kietais viršeliais 15 dol.

Perlaidas galima siųsti tiesiog autoriui:

P. O. Box 5544,
Santa Monica, California 90405

MARQUETTE PHOTO SUPPLY
REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MĖGĖJAMS

Daug sutaupysite pirkdami čia įvairių firmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai progai. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmad ir ketvirtad. vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street
Chicago, Illinois, 60629
Tel. PRospect 6-8998

HIGH RATES

5% Per Annum
Passbook Accounts

PAID QUARTERLY
—AT—
BRIGHTON
SAVINGS & LOAN ASS'N
HIGHEST RESERVES
4071 Archer Avenue
(West of California Ave.)
Chicago, Ill. 60632
TEL. — LA 3 - 8248

6% Per Annum
$5000 or more Certificates
2 year min.

5¾%
Per Annum
$1000 or more Certificates
1 year min.

5½%
Per Annum
Investment Bonus Certificates

PLOKŠTELĖS, GAUNAMOS "DRAUGO" ADMINISTRACIJOJE

Plokštelės pavadinimas	Artistai		Kaina
AUŠRELIA	A. Jūratė Paukštelis	(Stereo)	$5.00
ARIJOS	Stasys Baras - Baranauskas	(Mono)	6.00
DAINOS	Aldona-Stempužienė	(Stereo)	7.00
		(Mono)	6.00
DAINOS LIETUVAI	Salomėja Čerienė		4.00
GINA ČAPKAUSKAS dainuoja		(stereo)	6.00
LIETUVIŲ TAUTINIAI ŠOKIAI	(Išleido L. Bendr. Kultūros Fondas)	(Stereo)	5.00
		(Mono)	4.50
LIETUVOS KANKINIŲ KOPLYČIOS VATIKANE PAŠVENTINIMO IŠKILMĖS	(Išleido Liet. Vyčiai)		5.00
OI, TOLI, TOLI...	Philadelphijos Lietuvių choras "Viltis"	(Stereo)	6.00
JŪREIVIŲ KELIAI	Modernūs kūriniai, atlikami Tamošiūno orkestro ir solistų		5.00
RADIO VAKARUŠKININKĖS DAINUOJA	(S. Barcus)		4.95
ŠILUVOS MARIJOS KOPLYČIOS PAŠVENTINIMO IR RELIGINIO KONCERTO MOMENTAI			5.00
ŽIRGINĖLIAI			5.00
DAINOS	A. Trečiokas		5.00
GRĮSIM, GRĮSIM	Kvartetas Viltis	(Stereo)	5.00
AKVARELĖ	Lietuviškos lengvos muzikos rinkinys		6.00
ŽIBURĖLIS	Lietuviškos lengvos muzikos rinkinys		6.00
MUZIKA FRANZ LISZT	Pianistė Julija Rajauuskas	(Stereo)	6.00
KETURI AUTORIAI: Poezija ir proza	III-sis		5.00
LITERATŪROS VAKARAS	IV-sis		5.00
SEK PASAKĄ	Laima Rastenytė		5.00
ŽUIKIS PUIKIS	Grigaitytės ir Tijūnėlių šeima		5.00
RINKINYS 25	A. Dvariono muzika		5.00
26	A. Šabanlauskas dainuoja		5.00
27	P. Dėdė-Graužinis-Volteraitė		5.00
28	Karo muz. orkestras ir kt.		5.00
		(Mono)	5.00
LIETUVIŲ KOMPOZITORIŲ DAINOS	Stasė Klimaitė	(Mono)	5.00
LIETUVIŠKOS GIESMĖS	Algerd Brazis ir Žibuoklės	(Stereo)	$5.00
LIETUVOS SENOS IR NAUJOS DAINOS	Lietuvos Valstyb. Radio Ansamblis	(Stereo)	5.00
LIETUVOS ATSIMINIMAI (Jubiliejaus proga)	Brazis, Žibuoklės, Juodytė	(Stereo)	5.00
ŠUK, ŠUK RATELĮ	Vilniaus Tautinis choras ir solistai	(Stereo)	5.00
MES ŽENGIAM SU DAINA	New Yorko Vyrų oktetas	(Stereo)	5.00
MANO ATSIMINIMAI LIETUVOS	L. Juodytė ir gitara	(Hi-fi)	5.00
DAINUOJAM SU LEONE	L. Juodytės dainavimas	(Hi-fi)	5.00
DAINOS IR ARIJOS	Janina Nomeikaitė-Armonienė	(Stereo)	5.00
AIDUTĖS DAINUOJA	Vadovauja Alice Stephens	(Stereo)	5.00
VASARIO 16. LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS 50 METŲ MINĖJIMAS	L. Stukas, Žibuoklės, Rūtos ir parapijų ansambliai	(Stereo)	5.00

(Illinois valstybės gyventojai prie tų kainų pridėkite 5% taksų mokesčiams ir 25 centus persiuntimui.)

Užsakymus siųskite: DRAUGAS
4545 W. 63rd Street
Chicago, Ill. 60629

Kultūrinė kronika

Chicagoje rengiamasi Vlado Jakubėno kūrinių koncertui

Kompozitorius Vladas Jakubėnas paskutiniųjų kelių mėnesių bėgyje suorkestravo simfoniniam sąstatui savo stambesnio chorinio kūrinio "De Profundis" palydėjimą. Šis dramatiškai gedulingo pobūdžio veikalas buvo 1966 m. Chicagos ateitininkų sendraugių užsakytas ir vėliau išleistas. "De profundis" (Bern. Brazdžionio žodžiai) jau buvo atliktas "Tėviškės" parapijos choro, J. Lampsačiui diriguojant, "Dainavos" ansamblio Šv. Kryžiaus bažnyčioje, Ammonui diriguojant, ir Los Angeles parapijos choro, vadovaujamo Br. Budriūno, surengtame viešame koncerte. Dabar "De Profundis" numatyta atlikti Vl. Jakubėno kūrinių koncerte, ruošiamame šį rudenį, kurį diriguos A. Vasaitis. "De Profundis" originalo versija yra su fortepijono arba vargonų pritarimu (kiek skirtingai aranžuota). Visu savo pobūdžiu šis veikalas labai tinka simfoniniam orkestrui.

Ryšium su rengiamu koncertu Vl. Jakubėnas neseniai taip pat užbaigė dviejų savo solo dainų "Ežerėlis" ir "Spindulėlis vakarų" (Fausto Kiršos ir Marijos Sims žodžiai) orkestraciją. Nepaisant pianistiško akompanimento, abiejų dainų orkestrinis apipavidalinimas nedideliam simfoniniam sąstatui, autoriaus nuomone, pavyko nelauktai gerai. Šias visas partitūras jau dabar studijuoja koncerto dirigentas A. Vasaitis; šiuo metu jis reguliariai repetuoja su "Dainavos" ansamblio choru, ruošdamas kitą stambų Vlado Jakubėno kūrinį, poemą "Mano pasaulis" (Putino žodžiai) mišriam chorui, solistų kvartetui ir orkestrui.

Lietuvių vardas dažniau skamba teatruose

Lietuviai darosi populiaresni teatro meno pasaulyje. Dabar gausiai lankomame Chicagos teatre In The Round Playhouse yra statoma muzikinė komedija "Cabaret", ta pačia tema kaip ir daugelį premijų laimėjusis filmas. Čia gausu humoro, baleto, skambios muzikos, bet taip pat ir tragizmo, kai kylantis nacių sąjūdis ima terorizuoti žmones ir suardo besikuriančią šeimą, kurioje vienas partneris žydas. Vaidina tokie patyrę aktoriai kaip M. Natwick, M. Webster, komp. Snelling, Wayne universitete dramos studijas išėjusi K. Cole, Northwestern univ. baigusis F. Shuman ir kt. Režisuoja iš Lyric operos atėjęs D. Rossow. Įdomu, kad viena iš pagrindinių aktorių scenoje randa progos suminėti lietuvius.

Akimirka iš literatūrinių iškilmių gegužės mėn. 13 d. Jaunimo centre, Chicagoje, kur buvo įteikta 1000 dol. premija Švietimo tarybos jaunimo skaitinių konkursą laimėjusiai rašytojai Danutei Brazytei-Bindokienei už apysaką "Parkas anapus gatvės". Iš kairės į dešinę: iškilmei vadovavęs kun. Jonas Vaišnys, SJ, konkurse taipgi išskirtinai atžymėti Nijolė Jankutė-Užubalienė ir Vladas Vijeikis, gėlėm apdovanota laureatė D. Brazytė-Bindokienė ir dr. Antanas Razma, mecenato Lietuvių fondo vardu įteikęs rašytojai čekį.
Nuotr. V. Noreikos

Picasso kolekcija Louvrui

Mirdamas dail. Pablo Picasso savo meno kolekciją paliko didžiajam Paryžiaus meno muziejui — Louvre. Kolekcijoje yra brangių šedevrų, sukurtų Matisse, Cezanne, Degas, Braque, Le Main, Henri Rousseau. Picasso mirė bal. 8 d., sulaukęs 91 m. Picasso žmona bei jo sūnus Louvro muziejui, kaip jų advokatas pareiškė, atrinko 43 geriausius paliktos kolekcijos paveikslus. Kiti paveikslai pasiliks Picasso šeimos nuosavybė. Šeimai pasilieka daugybė paties Picasso paveikslų bei ypatingai stambi Afrikos skulptūrų kolekcija.

TEATRAS, IŠSILAIKĘS 21 METUS

Vienas iš ilgiausiai išsilaikiusių teatrų Chicagoje yra vadinamas Theatre of the Lake, kur vaidinimai vyksta atvirame ore, paežerėje, tik vasaros sezone. Jis jau veikia 21 m. Jo vieta pusiasalis prie ežero ties Fullerton Ave. Jame šį sezoną statoma: M. Willsono "The Music Man", E. Williams "Night Must Fall", Fisherio ir Marx "The Impossible Years", W. Goodharto "Generation", M. Chase "Harvey", J. Allen "Forty Carats", M. Anderson "Elisabeth the Queen", N. Simon "The Last of the Red Hot Lovers", J. Steinbecko "Of Mice and Men", Shevelove ir L. Gelbarto "A Funny Thing Happened of the Way to the Forum", G. Kanino "Born Yesterday" ir Comden bei A. Green "Bells are Ringing". Apie vaidinimus galima teirautis tel. 294-2375.

KALĖJIMAS UŽ NEGRĄŽINTĄ KNYGĄ

Phoenixe, Ariz. kietai imami knygų skolintojai iš miesto bibliotekos: per paskutinius 6 mėnesius net 133 buvo areštuoti už tai, kad laiku negrąžino paimtos knygos ar kad nesumokėjo pabaudos už per ilgą knygos laikymą. Net penki iš tų areštuotųjų buvo uždaryti į kalėjimą. Apskritai Phoenixe skaitytojai sąžiningi: net 99.5% laiku knygas grąžina. 1971-1972 m. iš miesto bibliotekos buvo paimta skaityti arti 2 milijonai knygų ir tik 421 skaitytojas neprisitaikė prie pranešimų, kad knygos laikymo terminas pasibaigęs.

JAV ERDVIŲ TYRIMO ISTORIJA

St. Louis universiteto istorijos profesorius jėzuitas kun. W. B. Faherty, pasitraukęs nuo paskaitų, drauge su Floridos univ. prof. dr. Ch. Benson rašo JAV erdvių tyrimų istoriją.

Aukščiausias JAV teismas ir religija

Pirmoji JAV konstitucijos pataisa, garantuojanti religijos laisvę, ir valstybės atskyrimas nuo Bažnyčios bei konfesijų šiame krašte sudaro nemažai problemų. Jas sprendžiant, didelės reikšmės turi Aukščiausias teismas, kuris aiškina konstituciją ir nustato, kurie įstatymai, kaip prieštaraujantys konstitucijai, neturi galios. Šias visas problemas nagrinėja teisininkas prof. dr. Richard E. Morgan savo naujoje knygoje "The Supreme Court and Religion" (išleido The Free Press, New Yorke, 1972 m. 216 psl. Kaina 7 dol. 95 ct.).

Autorius yra gavęs daktaro laipsnį Columbijos universitete, dėstęs teisę Columbijos ir Harvardo universitetuose, o dabar profesoriauja Bowdoin kolegijoje, Maine. Jis taip pat yra parašęs veikalą "The Politics of Religious Conflict". Autorius pasižymi gerų konstitucinės teisės ir Aukščiausiojo teismo darbų žinojimu ir šiame veikale perteikia daugybę šio teismo sprendimų, liečiančių mokyklas, religijos įtaką valdinėse švietimo įstaigose, narkotikų vartojimą naujų sektų kulte, vėliavos gerbimą, priverstiną mediciniškų pagalbą tais atvejais, kai tikybiniais sumetimais jos atsisakoma, nestojimą kariuomenėn dėl sąžinės priekaištų ir panašiais klausimais.

Tai veikalas, daugiau skirtas teisininkams, bet įdomus ir kitiems. Autorius atstovauja minčiai, kad valstybė gali duoti paramą privačioms mokykloms, ir tai nepriešinga valstybės atskyrimui nuo Bažnyčios. Jis konservatyvesnis atžvilgiu tų, kurie nori per laisvai išsisukti nuo karinės tarnybos dėl sąžinės motyvų. Šalia aiškinimo teismo sprendimų, autorius pateikia ir naujųjų teisininkų, politikų, religijos, filosofijos ir istorijos atstovų nuomones. Veikalas parašytas su mokslininko rimtumu. J. Pr.

Anketa apie religiją ir tautybę

Jaunimo žygio už tikėjimą sąjūdis 1972 metais išsiuntinėjo anketą, kurios gauta 508 atsakymai. Tik neseniai smulkmeniškai suvesti visi duomenys. Į anketą atsakė 157 lietuviai studentai, 87 kunigai, 34 moterys — šeimininkės, 33 darbininkai, 24 inžinieriai, 23 mokytojai, 19 tarnautojų po 12 technikų ir amatininkų, gauta taip pat atsakymų iš ekonomistų, medikų, menininkų, žurnalistų, visuomenininkų, teisininkų, ūkininkų. Iš viso atsakė 304 vyrai ir 180 moterų (24 — nepažymėjo). Tarp tų atsakiusių yra daugiausia gyvenančių JAV-se (339), bet gauta atsakymų ir iš Kanados (60), Pietų Amerikos (17), Anglijos (62), gauta ir iš Italijos, Vokietijos, Australijos.

Procentais apskaičiavus, pasisakymai tokie: 69 proc. pareiškė, kad yra ryšys tarp tautybės ir religijos; 51 proc. — svarbu, kad krikšto apeigos būtų atliktos lietuviškai; 59 proc. — svarbu, kad lietuvių vaikai galėtų lietuviškai priimti sakramentus; 83 proc. moko savo vaikus lietuviškai melstis.

Net 80 proc. priklauso lietuviškai parapijai; 87 proc. yra nuomonės, kad gyva lietuviška parapija sugebėtų sutraukti toliau gyvenančius lietuvius; 44 proc. sutinka, kad lietuvių parapijon būtų priimami kitataučiai (26 prc. — ne, 23 proc. — nesvarbu); 87 proc. — jaunimo naudojimasis lietuviškos prapijos patalpomis prisideda prie jų tautinio atsparumo; 86 proc. — lietuvių parapiečių didesnis įsijungimas į savo lietuviškos parapijos gyvenimą padėtų išlaikyti lietuvybę; 77 proc. — pareiškė, kad dalis parapijos rinkliavos turėtų būti skirta lietuviškiems religiniams reikalams; 81 proc. — lietuvių parapijų klebonais turėtų būti skiriami tik gerai moką lietuviškai ir suprantą lietuvių reikalus; Alta, Bendruomenė, Vlikas turi teisę rūpintis parapijų lietuviškumu — taip pasisako 61 proc.

Tolimesniuose pasisakymuose pareiškė, kad išeivijos kunigų tautinis susipratimas turi įtakos lietuvybės išlaikymui (73 proc.), Norima, kad lietuviai klebonai dėtų daugiau patangų išlaikyti parapijas lietuviškomis ir daugiau domėtųsi lietuviškumu. Net 83 proc. pasisakė, kad reikia dvasios vadų, kurie būtų išimtinai paskirti jaunimui. Norima, kad lietuviai vyskupai turėtų įtakos į kunigų skyrimą, kad lietuviai vyskupai gautų finansinę paramą iš lietuvių parapijų. Net 77 proc. pasisakė, kad išeivijoje reikalinga savarankiška lietuviška vyskupija, kuriai galėtų priklausyti lietuvių kilmės asmenys, lietuvių bažnytinė nuosavybė; ta vyskupija turėtų būti tiesioginiai priklausoma Vatikanui (65 proc.).

Atsakymai suskirstyti pagal amžių. Džiugu, kad ir jaunesni negu 18 metų atsakiusieji, parodo daug domėjimosi religija ir lietuvybe. J. Pr.

Mes nieko nepadarome tiek slaptai, kad nebūtų dviejų liudininkų: Dievo ir mūsų sąžinės.

...— *B. Wichcote*

Filmų įvairumai

Hitlerio paskutinės dešimt dienų

STASĖ SEMENIENĖ

Beveik trisdešimt metų praleidę nuo Hitlerio mirties, o jis dar vis persekioja žmoniją nuo pat 1945 m., kaip istorijos slogutis, baisus košmaras, iš kurio mes neįstengiame pabusti.

Paskutiniu laiku, atrodo, užpūtė "Hitlerinė banga". 1970 m. Albert Speer išleido "Inside the Third Reich". Dabar neseniai net penki atskiri tomai išėjo apie Hitlerio laikus anglų kalba. Knygas pasekė filmai, vieni pastatyti, kiti slenka iš paskos. Ar tai vėl užpuolė ligūstas smalsumas? Gal ir ne visai. Kiekvienas jų savotiškai pamokantis.

Pirmasis filmas, pasiekęs JAV ir pradėtas rodyti New Yorke, o dabar jau ir Chicagoje, yra "HITLER: THE LAST TEN DAYS". Jame atpasakojamas diktatoriaus nusižudymas, kuris labiausiai ,tur būt, intriguojantis nuo Kleopatros laikų. Hitlerio rolėj yra britų žvaigždė Sir Alec Guinness.

Genocidiško maniako Adolfo Hitlerio vaidmeny Guinnes yra panašiai nugrimuotas, su įprastais Hitlerio ūsiukais ir drimbančia plaukų kuokšte. Tačiau jo visa išvaizda nėra nei graži, net nei patraukli. Ir nežiūrint visų didžiųjų protestų, pas pylusių spaudoje (ypač iš žydų pusės), filmas nė kiek nenudailino diktatoriaus asmens ir nepadarė iš jo herojaus, kaip kai kurių teigiama.

Filmas, kaip pati antraštė sako, vaizduoja paskutines, slegiančias, Hitlerio dienas Berlyno bunkeryje. Hitleris, Goebbelsas ir visa jų senoji gauja, nacių vadai, susirinko, kaip vilkai į urvą, paskutiniajai sesijai, rusams jau besilaužiant į duris. Patetiškai atrodo šis paskutinis nacių galybės momentas, pamišusiam Adolfui pranašaujant galingą Reicho tūkstančio metų valdymą. O toji galybė išsilaikė vos tuziną metų.

Šis filmas pasigriebė turinį iš vokiečių filmo "The Last Ten Days", pastatyto 1956 m. Aname filme Albin Skoda vaidino Hitlerį, o Oskar Werner — jauną karininką, nusivylusį savo "Fuehreriu." Šioje versijoje Simon Ward (atminas Churchillio rolėje "Young Winston" filme) vaidina jaunutį karininką, o Doris Kunstmann — Evą Braun, Hitlerio meilužę, gi pabaigoje — jo žmoną.

Guiness persiėmė Hitlerio manieromis (matyt jas gerai išstudijavęs — sustingę judesiai, formali šalta šypsena, isteriškos prakalbos iki verkšlenančios pabaigos. O vis dėlto jis atrodo, lyg labai rūpestingai retušuota fotografija, bet ne gyvas žmogus. Gaila Guinnes parinkimo tai rolei, nes jo talentai platūs ir jis yra didis komiškas aktorius su žaviu sąmojum, kuriam Hitlerio filme pakišta nedėkinga situacija, vaidinant iškamšinį egoistą.

Kartais filmas yra nelauktai juokingas, Hitleriui rėkiant kvailas frazes.

Tačiau komedijos virsta ledais, filmui sukant vis tolyn ir žiauryn į Adolfo paskutines slaptėjimo valandas, kai jis suniekina žydus keikia vokiečius, kaip išdavikus, ir išdalina sėbrams cianido piliules, kaip savo vestuvių dovanas.

Hitlerio baisūs nusikaltimai buvo taip milžiniški, kad filmo rėmuose jie net sunkiai įtelpa. Jis žudė kur kas daugiau žmonių, daug greičiau, be jokios priežasties, negu kas kitas istorijoje.

Gal tiktai kruvinasis Stalinas ir vienodai žiaurus Mao galėjo prilygti Hitleriui žudynių lauke, gal net pralenkti jį tame baisiame žvėriškume.

CRANE SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
B. R. PIETKIEWICZ, Prez.
2555 West 47th Street Tel. LA 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING SPACE
6% Mokamas už dviejų metų Certifikatų sąskaitas. Minimum $5,000.00
INSURED
5% Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas.
PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D.
Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.
VALANDOS PIRMAD. IR KETVIRTAD. 9 v. r. iki 9 v. v.
ANTRAD. ir PENKTAD. 9 v. r. iki 6 v. v.
ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. Trečiad: uždaryta.

PETKUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
— TEVAS IR SONUS —
TRYS MODERSISKOS KOPLYČIOS
2533 West 71st Street Tel. 476 - 2345
1410 S. 50th Ave., Cicero TOwnhall 3-2108-09
AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

Laidotuvių Direktoriai
MAŽEIKA & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.
TRYS MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MAŽIAUSIOS VIETA
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

EUDEIKIS
DOVYDAS P. GAIDAS — GERALDAS F. DAIMID
Laidotuvių Direktoriai
Trys Moderniškos Koplyčios:
4330 South California Avenue
Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852
4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas YArds 7-1741-2

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401

STEPONAS C. LACK (LACKAWICZ) IR SŪNŪS
2314 W. 23rd PLACE Tel. VIrginia 7-6672
2424 W. 69th STREET Tel. RTpeblic 7-1213
11028 Southwest Highway, Palos Hills, Ill. Tel. 974-4410

PETRAS BIELIONAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572

POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911

JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138-39

VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLympic 2-1003

10% — 20% — 30% pigiau mokėsi už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pas
FRANK ZAPOLIS
3208½ WEST 95th Street
Chicago, Illinois
Tel. GA 4-8654 ir GR 6-4339

SKIRTINGESNIS —
Vidaus išpuošime—Vidaus išplanavime—Namų įrengime
IŠPARDAVIMAS 2 MĖN. KRAUTUVĖJ ESANČIŲ BALDŲ
Apžiūrėkite mūsų nuostabų baldų, lempų, kilimų, apšvietimo papuošimų ir paveikslų rinkinius. Mes pagelbėsime jums pasirinkti ir pritaikinti baldų apstatymus jūsų namams, butui, ar vilai, konservatyviame ar moderniškame stiliuje.
ROCKWELL FURNITURE COMPANY
2615 W. 63rd St., CHICAGO, ILL. Tel. 925-1711
RAY KATCHE (Kacinskas) FURNITURE INTERIORS
4721 Main St., LISLE, ILL. Tel. 964-9797

REDAGUOJA ST. SEMĖNIENĖ, 6507 S. TROY ST., CHICAGO, ILL. 60629, TELEF. 925—5988

POETĖ ELIZABETH ANTONOVA

J. VAIŠVILAITĖ

Miami tapo Amerikos poetų buveinė: čia ilgai gyveno ir gražiai nukaršo oficialusis krašto dainius Robert Frost. Čia prie jūros dabar gyvena ir kuria, per septyniasdešimt persiritus, meili ir labai populiari žilaplaukė poetė *Elizabeth Antonova*. Tik jokia šio krašto politinė partija nekelia jos ant pjedestalo, nes Elizabeth pirmoje eilėje yra krikščioniškosios mistikos poetė. Tuo atžvilgiu ji mums ypač įdomi.

Kai kurie poetai, tik sukrovę kūrybinio derliaus aruodą, atiduoda duoklę ir Viešpačiui. Ne taip Elizabeth. Jai be meditacijos ir maldos iš viso nieko "nesirašo". Štai intymus jos pasipasakojimas apie savo kūrybos procesą:

ATOMAS

Viena, laisva, iš lėto
noriu išgirsti dainą savyje,
bet nėr dainos, nėra dainos.
Ore įtampa,
lyg gaubtas, apvožęs mano
sielą:
nėra dainos.

Tariu padėkos maldą,
ir žodis sprogsta,
tartum atomas.
Užraktus jis sutrauko,
atplėšia duris.

Tada siela
ima dainuoti.

Įkvėpimas poetę pagauna, Dievui garbę atidavus. Kai jos pačios dvasia susijungia su Šv. Dvasia, eilėraštis "pasirašo" tartum savaime, greitai, be pastangų ir taisymų. Tuo būdu kiekvienas jos įkvėptas kūrinys yra lyg mažas stebuklėlis.

Elizabeth rašo ne vien religiniėm temom. Ji turi nemažai didaktinio pobūdžio eilėraščių, kurių nedaug kas rašo, o skaitytojai jų pageidauja. Poetės didaktiniai eilėraščiai vertingi temų asmeniškumu, gyvu pergyvenimu. Jie tartum išimti iš poetės dienoraščio:

KAD DIENA BŪTŲ DARNI

Jei nubudus pagaunu mintį
darnią ir mielą,
ji nuramina man sielą.
Aušta tada harmoninga diena,
laimės, darnos kupina.

Atleidžiu ir laiminu ašen
kiekvieną,
kurs man prasikalsta tą dieną.
Rimty ją praleidžiu ir maldoje,
su laimės darna širdyje.

Kiekvienas manosios sielos
pakilimas
skatina žmones mylėti, pažinti,
būti gera tiems, kur siunčia
likimas,
ir kurti dienų darnią rimtį.

ŽENGIANT Į GERESNĮ GYVENIMĄ

Įžengdamas pagerbk kiekvieno
namo slenkstį
ir spinduliuok džiugiu
draugiškumu.
Tegu banga meilinga
lankomus užlieja

Elizabeth Antonova

ir palaima palieka, tau
žengiant iš namų.

BUMERANGAS

Sek savo jausmus
ir liūdėti venki,
niekam blogo negeisk:
mintys ir žodžiai atgal,
lyg bumerangas, trenkia.

KAROLIAI

Mūs dienos, tartum karoliai:
žėri jie visi,
vieni esmeraldų rasotu
džiaugsmu,
kiti — kristalinėm liūdesio
ašarom.
Tartum siūlas, tikėjimas
perveria karolius visus,
gi laiko juos Dievo ranka.

Panašiai, kaip Gabrielė Mistral, Elizabeth Antonova nemažą savo kūrybos dalį skiria moters ir vaiko būčiai pavaizduoti. Pati išauginusi ir ištekinusi tris dukras ir susilaukusi vaikaičių, ji artimai pergyvena motinystę ir vaikystę, įsidėmi vaikučių būdingus posakius, atjaučia motinų širdies skausmą.

MAŽASIS LIGONIS

Nuo karščio ir silpnumo
mano vaikelis nualęs
rusena viltimis:
— Mamyte, netikėk
į ligą ir negalią:
Dievulis su mumis!

MOTINA DUKRAI

Turiu pamiršt,
kad buvai mana,
turiu tave išleisti
taku, apsodintu
mėlynaisiais varpeliais,
tavuoju saulėtu
birželio taku.

Ir neturiu dažnai
mąstyti apie tave.

Poilsiaudama Elizabeth Antonova stengiasi būti gamtoj. Ji ją sugyvina ir sužmogina, su ja bendrauja. Bangos jai seka savo gyvenimo pasaką, besileidžianti saulė bučiuoja žemės veidą, vėjai groja leitmotyvą, o mėnulis šlubuoja juodo marmuro skliautu. Ją supanti gamta spindi mitologine gyvybe.

SAULĖLYDY

Spindulius dalindama žemei,
saulė pailso ir atgulė
guolin opalo,
linksma, kad jos dovana
puošniam skliaute raudonuoja
karališkais atspalviais.

Žemė laukia paskutinio
saulės pabučiavimo,
pasiilgto, švelnaus.
Nors pavargus,
maloningoji saulė
palenkė galvą
ir palietė lūpomis
žemės veidą.

DULKĖ IR RASA

Argi galėčiau būt tolima
pasauliui, kur visa — viena?
Pražūčiau atsiskirdama,
nes jis — tai aš, o aš jo, vis
viena,
taip susiplakus su juo visa,
kaip dulkė ir rasa.

MIŠKAI SPALYJE

Margoji fuga, sukurta
iš skalės atspalvių,
man primena švelnius,
meiliuosius
saulės pabučiavimus.

Kas lapas — tai gaida,
kas skambesys — švitėjimas:
žydruolės meilės,
geismo raudonėjančio,
alyvinio švelnumo,
rusvo ir graudaus atsiskyrimo.
Spalvingi tonai aidi
saulės bučiniais.

RUDENS MĖNULIS

Žvelgia rūstus jis
iš šalto dangaus
ant nukritusių lapų.
Nenori, bejausmis,
atminti
pavasario sapnų.
Viltį nuvargina šiurpūs
vėjo banguojantys gūsiai.
Šaltas mėnesio žvilgsnis
puola iš stiklo dangaus
ant pabirusio vario.

((Vertimai *J. Vaišvilaitės*)

Mes galime ore skraidyti kaip paukščiai, mes galime vandenyje plaukyti kaip žuvys, bet negalime žemėje gyventi kaip žmonės.

— *M. L. Forman*

Šeima, vaikas, lietuvybė

D. PETRUTYTĖ

Lietuvybės išlaikymo prasmė

Ilgai gyvendami išsibarstę įvairiuose pasaulio kraštuose ir neturėdami normalaus ryšio su kraštu, su pačia tauta Lietuvoje pamažu pradedame klimpti į nutautimo liūnus. Tai reiškia, pradedame įsipilietinti svetimose kultūrose — jaunieji pasisavindami gyvenamojo krašto kalbą ir papročius, o vyresnieji susikurdami ir naudodami svetimybėmis perpintą lietuvių kalbą.

Daug kas šiandien mano, kad galima būti lietuviu ir nekalbant lietuviškai. Galima, bet tai nėra taisyklė, o tik mažytė išimtis. Kuo gi kitu, jei ne kalba, mes galime įrodyti sau ir kitiems mūsų priklausomybę lietuvių tautai? Koks gi kitas ryšys, jei ne kalba, gali mus jungti į vienalytę lietuvių bendruomenę? Kas geriau už kalbą gali mus vienyti kovai dėl laisvės? Laisvė ir nepriklausomybė tegali užtikrinti specifinių lietuvybės požymių atsiskleidimą ir jų suklestėjimą. O jų, anot E. Kanto, esama vertingų ir ugdytinų.

Man rodos, jog išeivijos sąlygose kalba yra lietuvybės dvasia, jos siela. Ji yra toji realioji tikrovė, kurioje dar gali atsispindėti savitas tautinis charakteris ir kurioje gali išryškėti lietuvybės arba lietuviško patriotizmo bruožai.

Būti savo tautos patriotu reiškia mylėti savo tautą, branginti jos palikimą, jį naudojant ir nuolat papildant naujais ir vertingais indėliais. Patriotizmas mus įpareigoja ne tik išlaikyti lietuvybę, bet ją kurti naujose sąlygose, perduoti jaunajai kartai ir ieškoti būdų bei priemonių veiksmingai padėti savajai tautai, kuri įvairiais būdais yra naikinama ir nutautinama. Mūsų pareiga atlikti tai, ko pati tauta negali. Čia glūdi lietuvybės išlaikymo ir jos turtinimo prasmingumas (b. d.)

PASAKOJA "ŽILVIČIO" ŠOKĖJA

Pasitaikė proga pasikalbėti su jauna šokėja Vita Musonyte. Vita pasižymi tautinių šokių grupėje "Žilvitis", kuriam vadovauja Vanda Stankienė, o administruoja Aniceta Mažeikienė. Buvo vienas malonumas kalbėtis su Musonyte:

— Kada Jūs įstojot "Žilvičio" grupėn?

— 1971 metų rudenį, nes labai norėjau šokti Tautinių šokių šventėje.

— O kokį Jums įspūdį sudarė ši grupė?

— Tuojau pamėgau visą kolektyvą ir naujos pažintys pakeitė visą mano gyvenimą.

— Ar Jūs galvojat toliau šokti "Žilvičio" grupėje?

— O, taip! Nėra abejonės.

Ačiū Vitai Musonytei už malonų pasikalbėjimą, ir tikimės, kad vėl netrukus pasimatysime.

Guoda Jelionytė

Dviejų pirmininkų pasitarimas. Vilhelmina Lapienė, ALIAS Moterų pagelbinio vieneto pirmininkė kalbasi su inž. Albertu Kereliu, ALIAS (Am. Liet. Inž. ir Arch. Sąj.) pirm. apie išvyką birželio mėn.

Aldona Labokienė Saulės žaismas (akrilika)

IŠ ALIAS MOTERŲ PAGALBINIO VIENETO VEIKLOS

1973 m. gegužės mėn. 6 Chicagoje, arch. S. Traškienės namuose įvyko ALIAS moterų pagalbinio vieneto susirinkimas. Pranešimą apie vieneto veiklą ir ateities planus padarė pirm. V. Lapienė. Joana Stulpinienė pranešė, kad knyga "Violation of Human Rights" yra verčiama į vokiečių ir ispanų kalbas ir yra reikalingos lėšos. Tam tikslui buvo surinkta aukų.

Po to sekė dail. Vl Vaitiekūno paskaita, tema Meno kūrinys. Paskaita buvo iliustruota meno pavyzdžiais.

Anot Vl. Vaitiekūno, meno kūrinys yra išraiška to laikotarpio visuomenės kultūros ir jos sąmoningumo. Tai yra naujas gaminys kūrėjo atžvilgiu (dailininko). Žmogus ir visa gamta yra nuolatinis kūrybos vyksmas laisva eiga, nuolatiniu evoliuciniu tobulėjimu.

Meno kūrinio šaltiniai:

1. Viršgamtinė samprata — metafizika, filosofija bei teosofija. Kuomet menininkas vaizduoja viršgamtinius reiškinius, nematomą, bet regimą — įsivaizduojamą reiškinį vaizduoja simboliais. Šio meno kūrybos geriausias pavyzdys yra M. K. Čiurlionis. Jo kūrinys "Rex" yra dvasios ir medžiagos sintezė —susijungimas — vienetas.

2. Žmogaus buitis — kuomet žmogus vaizduoja pats save, savo rūpesčius ir savo troškimus, gamtos grožį ir p.

3. Liaudis — taikomosios buities puošimas. Darbo įrankiai ir kt.

Meno kūrinio sąvoka:

Visi sąmoningi žmogaus veiksmai, kuomet vienas bendruomenės narys nori pasidalinti savo teigiamais veiksmais bei išgyvenimais su kitais bendruomenės nariais. Tikras meno kūrinys yra įžanga į filosofiją.

Meno kūrinio privalumai:

1. Logika — protingai pagrįsta idėja,

2. Dėmesio centras —pagrindinė idėjos mintis.

3. Pusiausvyra — paveikslo abipusis santykis.

4. Judesys — gyvybė — kūrinyje dalių pasikartojimas.

5. Simetrija — pasikartojantis tikslingumas.

6. Aiškumas —kad žiūrovui nereikėtų spėlioti kūrimo esmės.

Šie šeši dėsniai meno kūriniui privalu, kaip kambariui šešios plokštumos.

7. Estetika — meno kūrinys neturi sukelti pasišlykštėjimo.

8. Etika —meno kūrinys turi išlaikyti padorumą.

Visą tai turint galvoje, meno kūrinį reikia skaityti kaip knygą. Nepakanka tik akį užmesti ir apspręsti —gražu ar negražu — tai grynai subjektyvus (asmeninis) sprendimas. Kaip į knygą, užmetus akį į viršelį, negalima spręsti apie jos turinį.

(Pastaba — Avangardo dailininkai — dabartiniame anarchiniame valdymo periode, sezoninio meno kūriniuose, šių mėnėtų kūrinyje dėsnių daugiausia nepaiso, Gi abstraktas, kaipo toks, jau net nelaikomas meno kūriniu, o tik spalvų, plokštumų ir brūkšnių judesiu).

Po paskaitos dailininkas atsakinėjo į įvairius klausimus ir trumpai daug ką paaiškino Pasibaigus diskusijom, buvo vaišės. Vieneto narės, pasiskirstę po jaukų Stefanijos namą, prie puodelio kavos maloniai praleido keletą valandų. Susirinkime dalyvavo apie 30 vieneto narių.

Valdybos pakviesta, Elena Lazauskienė mielai sutiko suorganizuoti parodėlę Chicagos skyriaus išvykos, kuri įvyks birželio 16-17-tą dieną Union Pier Gintaro vasarvietėje, metu. Parodėlę numatoma sudaryti iš inžinierių šeimų šaunaus jaunimo, kad jaunieji talentai turėtų progos pasireikšti, o taip pat ir pabendrauti su savo amžiaus draugais ir senimu. P. E. Lazauskienei šiame darbe talkininkauti sutiko ilgametė vieneto narė ir žinoma "antic collector" Aleksandra Eivienė. Labai kviečiam mielą jaunimą — kas turi meno kūrinių, meniškų fotografijų ar kitokius "hobbies" ir norėtų parodoj dalyvauti, skambinti p. A. Eivienei tel. RE7-5027, arba p. E. Lazauskienei tel. 543-8198. Laukiame Jūsų teigiamo atsakymo, mielas jaunime.

Dail. A. Tamošaitienė praves rankdarbių kursus Dainavoje

Pakviesta prof. A. Damušio, dail. A. Tamošaitienė Dainavos stovykloje praves rankdarbių kursus. Norėdama paruošti asistentes tiems kursams, Velykų atostogų metu dailininkė savo namuose Kingstone, Ont. suruošė kursus vadovėms. Šiuose kursuose dalyvavo Gintė Damušytė, Kristina Pikūnaitė ir R. Pikūnienė, visos atvykusios į Kanadą. Dabar dail. Tamošaitienė rengia mokslo priemones ir programą. Po stovyklų mergaitės vyks pas Tamošaičius Kanadą gilinti savo mokslą rankų darbuose. Liepos mėnesį bus skautėms gobelenų kursai ir paroda Prisikėlimo par., Toronte.

Dail. Tamošaitienė pereitos vasaros pabaigoje buvo labai sužeista eismo nelaimėje ir iki kovo mėnesio negalėjo austi, tai dabar gerokai darbais apsikrovusi.

NAUJAS BŪDAS GELBĖTI GYVYBES

Wisconsino universiteto biochemikas dr. J. Davies praneša, kad surastas naujas tyrimų būdas, kuriuo per 4 valandas nustatoma, kokie bus geriausi vaistai sunaikinti kuriame nors paciente įsiveisusias bakterijas. Tiksliai susekus reikiamą vaistą, nereikės naudoti bendrųjų antibiotikų prieš bakterijas, kurios pasidariusios atsparios paprastai vartojamiems vaistams. Ypač šis būdas bus naudingas kovoti prieš bakterijas, kuriomis užsikrečiama ligoninėje ir kurios tapusios atsparios eilei vaistų.

80 M. NUO DIDŽIOSIOS PARODOS

Šiemet sueina 80 m. nuo didžiosios tarptautinės parodos, kuri Chicagoje buvo suruošta 1893 m., minint 400 m. nuo Amerikos atradimo. Parodą aplankė 27,000,000 žmonių — apie pusė to laiko JAV gyventojų. Parodoje koncertavo Paderevskis. Meno parodai vien iš Prancūzijos buvo atgabenta 690 kūrinių. Tuo metu Chicagoje buvo apie 4500 lietuvių.

Seselė Margarita, Putnamo seselių vyresnioji, dėkoja čikagiškiams už visokeriopą paramą.